

SKOL – Barometri 2024

Sisällys

Alkusanat	3
SKOLin puheenjohtajan katsaus	4
TALOUSNÄKYMÄT	6
2.1 Maailman ja Suomen talousnäkymät	7
2.2 Suunnittelu- ja konsultointialan näkymät	10
2.3 EFCA Barometer 2024	12
2.4 Rakennusteollisuuden näkymät	15
2.5 Infran näkymät.....	16
LIKEVAIHTOTILASTO	18
3.1 Kokonaisliikevaihto ja laskutus per henkilö	20
3.2 Liikevaihdon jakauma toimialoittain.....	21
3.3 Suurimmat toimialat	21
3.4 Vientiliikevaihdon alueellinen jakautuminen 2023.....	22
3.5 Palkkiomuodot 2023.....	22
3.6 Toimeksiantajat, kotimaan liikevaihdosta 2023.....	23
3.7 Tilaustavat	23
ALAN KEHITYS JA TRENDIT	24
4.1 Osaamistarpeet suunnittelu- ja konsultointialalla	25
4.2 AI Finland – vertaisparrauksella maailman huipulle	30
4.3 Rakentamislakiin esitetyt muutokset ja keskeiset linjaukset lain muuttamisesta	31
SKOL RY	32
5.1 SKOL Kehityshankkeet.....	33
5.2 Jäsenyrytykset	36

SKOL – Barometri

SKOL - Barometri 2024 on suunnittelu- ja konsultointialan toimialajärjestön SKOLin tuottama koontijulkaisu, joka kokoaa yhteen suunnittelu- ja konsultointialan tilastot, alan trendit sekä muut toimialan kehityksen ajankohtaiset dokumentit. Barometrin tarkoitus on antaa lukijalleen kattava näkemys alan kehityksestä viimeisimpien tilastojen ja tietojen valossa. Barometrin on vakiinnuttanut paikkansa SKOLin vuosittaisena julkaisuna.

SKOL – Toimisto

Kuka työmme tekee tulevaisuudessa?

Käsissäsi on uunituore SKOL:n tilastokoontijulkaisu, jonka tarkoitus on antaa kattava kuva suomalaisen suunnittelu- ja konsultointialan kehityksestä viimeisimpien tilastojen sekä trendien valossa.

Suomen taloustilanne on haastava ja se heijastuu myös SKOL:n jäsenyrityksiin. Toimialan tilauskannan arvo on ohentunut lähes kahden vuoden ajan. Varovaisia positiivisia odotuksia on kuitenkin ensi vuoden osalta. Vihreän energian ja sen myötä kestävämmän teollisuuden tuomat mahdollisuudet Suomelle ja SKOL-yritykselle ovat valtavat.

Rakentamismarkkinan ollessa tällä hetkellä matalalla korostuu riski osaajien riittävyydestä alalla tulevaisuudessa. Hieman vastaavan kaltainen tilanne oli 90-luvun laman jälkimainingeissa: uusien osaajien löytäminen oli vaikeaa, kun iso osa tekijöistä oli kaikonnut alalta pahimpina lamavuosina. Meillä alan toimijoilla on iso vastuu siinä, että suunnittelu- ja konsultointiala pysyy vetovoimaisena ja kiinnostavana. Positiiviseen viestiin ja esimerkiksi harjoittelupaikkojen tarjoamiseen meidän tulee panostaa näinäkin aikoina.

Suunnittelu- ja konsultointialalla työskentelee Suomessa noin 55 000 henkilöä, erityisesti tekniikan koulutusaloilta korkeakouluista valmistuneita. SKOL:n osaajaselvityksen (2024) mukaan alalta uhkaa jäädä uupumaan lähes tuhat korkeakoulutettua osaajaa seuraavan viiden vuoden aikana. Osaajavajeen ennustetaan kohdistuvan erityisesti rakennus- ja yhdyskuntatekniikan, sähkö- ja automaatiotekniikan sekä konetekniikan aloille.

Suomalainen suunnittelu- ja konsultointiala pohjautuu osaamiseen perinteisillä tekniikan aloilla, mutta tulevaisuus edellyttää yhä poikkeittieteellisempää ja muutenkin monitaustaisempaa ja monimuotoisempaa osaajajoukkoa.

Esimerkiksi vihreä siirtymä ja kansainvälistyminen muovaavat ja laajentavat osaamistarpeita. Tämä vaatii työssä oppimista, erilaisia pätevytymis- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia sekä yleisesti joustavampaa työkuulttuuria ja asenneilmapiiriä. Osaamisalueelta toiselle tapahtuvan siirtymisen yksi edellytys on toki se, että vastavalmistuneiden perusinsinööriosaaminen on korkealla tasolla – nyt monilla työnantajilla on huoli perusosaamistason rapautumisesta.

Uusien teknologioiden hyödyntäminen ja paikasta riippumaton työ voivat nopeuttaa esimerkiksi vaihtoehtoisten ratkaisuiden laskemista, raportointeja ja analyyseja. Osaavia konsultteja tarvitaan kuitenkin tulevaisuudessakin tulkitsemaan ja ymmärtämään vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia, uudenlaisten ratkaisujen löytämiseen sekä vuorovaikutukseen ja viestintään.

SKOL:n tavoitteena on, että alamme yritykset ovat merkityksellisen työn ja työelämän kehittämisen edelläkävijöitä tarjoten Suomen parhaan työntekijäkokemuksen.

Kilpailu osaajista haastaa sekä koko alaamme että yksittäisiä yrityksiä arvioimaan, kuinka houkuttelevia työntajia oikein olemme. Kysymys on tärkeä, sillä hyvissä työpaikoissa halutaan pysyä. Hyvissä, toimivissa työyhteisöissä ihmiset kokevat olevansa tervetulleita ja arvostettuja. Niissä roolit, vastuut ja valtuudet ovat tasapainossa, tukea annetaan ja saadaan ja vuorovaikutus, työn johtaminen ja organisointi toimivat, listaa Työturvallisuuskeskus.

Myös SKOL on sitoutunut vahvistamaan monimuotoisuutta, tasa-arvoa ja osallistamista suomalaisessa työelämässä. SKOL selvittää tänä syksynä tasa-arvoa ja monimuotoisuutta alan työpaikoilla ja laatii suunnittelu- ja konsultointialan yhteiset linjaukset ja sitoumukset aiheeseen.

Antoisia lukuhetkiä barometrin parissa!

Maija Jokela
SKOLin puheenjohtaja

Teollisuuden tilanne ei helpota Euroopassa – teknologia-teollisuudessa Suomessa tilauskannat ohenivat edelleen

Kesä ei tuonut helpotusta heikon suhdanteen vaivaamaan teollisuuden Euroopassa eikä liiemmin Suomessa. Suhdanteen kääntymisestä kohti parempaa ei edelleenkään ole havaittavissa selkeitä merkkejä. Joskaan tilanne ei ole myöskään enää mennyt selkeästi heikompaankaan. Optimistinen arvio tilanteesta on, että olemme nyt suhdanteen vaikeimmassa hetkessä ja kohta alkaa helpottamaan. Valitettavasti ilmassa on kuitenkin merkkejä siitä, että toipuminen voi olla toivottua kituliaampaa.

Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n heinäkuinen päivitys maailmantalouden kasvuennusteeseen piti kasvunäkymät käytännössä ennallaan aiempaan, huhtikuun ennusteeseen verrattuna. Kuluvan vuoden kasvuennuste on sama kuin aiemmin eli 3,2 prosenttia. Ensi vuoden ennustetta nostettiin kymmenyksellä 3,3 prosenttiin.

Euroopan kasvun ennakoidaan olevan yhä hyvin vaikeaa. Kuluvan vuoden kasvuennuste on 0,9 prosenttia ja ensi vuoden 1,5 prosenttia. Yhdysvaltoihin ennustetaan edelleen vahvaa kasvua: 2,6 prosenttia tälle vuodelle ja 1,9 prosenttia ensi vuodelle.

Kiinan kasvun ennustetaan vähitellen hidastuvan. Viime vuoden kasvu Kiinassa oli IMF:n mukaan 5,2 prosenttia. Tälle vuodelle ennustetaan 5,0 prosentin ja ensi vuodelle 4,5 prosentin kasvua. Myös Intian kasvuvauhdin ennakoidaan hidastuvan. Vuosien 2023–2025 kasvuennusteet ovat: 8,2, 7,0 ja 6,5 prosenttia.

Euroopan teollisuuden tilanne erittäin hankala

Euroopan teollisuuden tilanteesta piirtyy tällä hetkellä erittäin pessimistinen kuva. Ainakaan heinäkuuhun mennessä nähtävissä ei ole minkäänlaisia merkkejä odotetusta käänteestä parempaan, vaan tilanne on itse asiassa mennyt pikemmin kohti huonompaa. Teollisuuden ostopäällikköindeksi viittaa tilanteen jatkuneen hyvin huonona kesän aikana. Uusien tilausten virta oli heinäkuussa erittäin heikko. Myös tilauskannat ohentuvat jatkuvasti heikon kysynnän jatkuessa. Samoin henkilöstömäärä on jatkanut laskua.

Eurooppalaista teollisuutta vaivaa ostopäällikköindeksien perusteella myös merkittävä kannattavuushaaste: yritysten kustannukset kasvavat ripeää vauhtia, mutta tuotteiden myyntihintoja ei

pystytä nostamaan samassa tahdissa. Tieto on tietysti lohdullinen inflaation taittumisen näkökulmasta, mutta yritysten kannattavuudelle tilanne on hyvin vaikea.

Teollisuuden tilanne on erityisen huolestuttava suurimmissa teollisuusmaissa Saksassa ja Ranskassa. Suurista maista tilanne teollisuudessa on hieman parempi mm. Espanjassa ja Isossa-Britanniassa.

Myös Yhdysvalloissa teollisuuden tilanne on ostopäällikköindeksien perusteella kääntynyt kesällä hieman aiempaa heikommaksi. Hienoisesta heikkenemisestä huolimatta tilanne on selvästi parempi kuin Euroopassa. Yhdysvalloissa teollisuustuotanto onkin tänä vuonna ollut kasvussa, kun Euroopassa tuotanto supistuu.

Suomalaisen teollisuuden näkökulmasta Euroopan teollisuuden heikkous on huolestuttava uutinen. Toivottua ja odotettua kysynnän piristymistä ei käytössä olevan tiedon perusteella ole nähtävissä ainakaan vielä heinäkuussa.

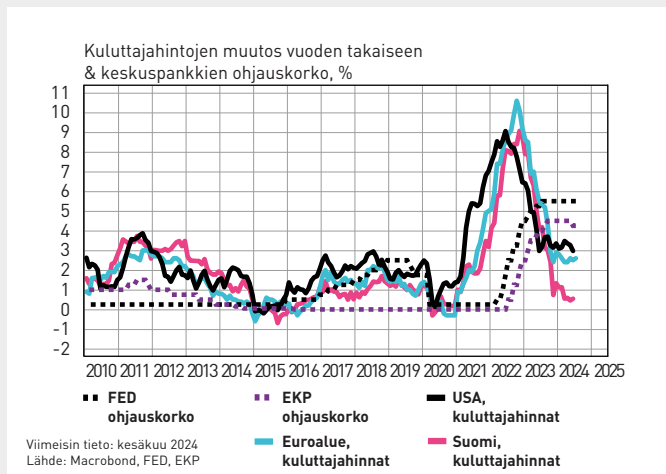
Odotettu koronlasku nähtiin kesäkuussa – seuraavaa odotetaan jo

Euroopan keskuspankki EKP:n lähes varmana pidetty ensimmäinen koronlasku nähtiin kesäkuussa. Markkinat pettyivät, kun EKP ei viestinyt selkeämmin, milloin ja missä rytmissä koronlaskuja jatketaan. Koronlasku oli käytännössä jo hinnoiteltu markkinakorkoihin, eivätkä euriborkorot juuri liikahtaneet päätöksen jälkeen. Sitten euriborkorot ovat laskeneet noin 0,2 prosenttiyksikköä 12 kuukauden koron ollessa nyt hieman alle 3,5 prosentin tuntumassa.

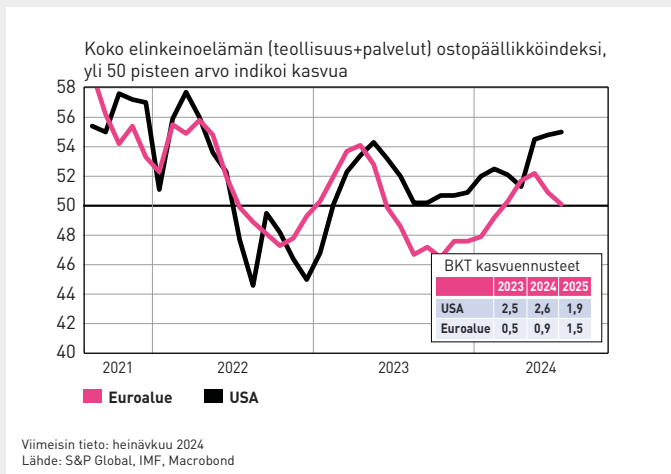
Kuten aiemmin jo todettiin, ei korkopäätös näy oikeastaan vielä mitenkään talouden indikaattoreissa. Joko vaikutusta ei ole tai ainakin sitä saadaan odottaa pitkälle kuluvan vuoden loppuun.

EKP:n seuraava kokous pidetään syyskuussa. Lienee jonkin verran todennäköisempää, että syyskuun kokouksessa tehdään päätös koronlaskusta, mutta mitenkään varma asiasta ei tällä kertaa voi olla.

Inflaatio ja ohjauskorot USA:ssa ja euromaissa

Kevään piristymisen kääntymässä jälleen nollakasuun euroalueella

EKP on kieltämättä hyvin haastavan tilanteen edessä. Inflaatio ei ole vielä tavoitteessa, ja erityisesti palkkainflaatio luo paineita keskuspankin suuntaan. Toisaalta eurooppalaisen teollisuuden heikon tilanteen vuoksi olisi erittäin perusteltua viestiä selkeästi laskevasta korkourasta.

Erytisen perusteltua selkeästi laskeva korkoura olisi nimenomaan Suomen kansantalouden, inflaation ja teollisuuden näkökulmasta. Siinä missä yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutos euroalueella oli heinäkuussa vielä 2,6 prosenttia, oli nousu Suomessa enää 0,6 prosenttia eli reilusti alle inflaatiotavoitteen. Inflaatio oli Suomessa koko euroalueen hitainta. Hyvä puoli alhaisessa inflaatiossa on suomalaisille se, että ostovoima vahvistuu nyt nopeasti. Huono puoli on se, että vallitseva korkotaso on tällä hetkellä selvästi liian korkea Suomelle.

Suomalaisessa teollisuudessa tilanne jatkui heikkona – odotukset tulevasta paranivat jälleen hieman

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n tuore suhdannebarometri kertoo tilanteen olleen heinäkuussa suomalaisessa valmistavassa teollisuudessa edelleen hyvin vaikea. Huomattava osa vastaajista kertoi, että yrityksen tilanne on edelleen normaalia heikompi. Sen sijaan ensimmäistä kertaa yli kahteen vuoteen niukka enemmistö vastaajista arvioi tilanteen paranevan tulevaisuudessa.

Tilanne jatkui kesällä siis samankaltaisena kuin vuoden alkupuoliskolla: nykytilanne arvioidaan erityisen heikoksi, mutta odotuksissa – ehkä toiveissa – on, että tilanne lähtisi vähitellen helpottamaan.

Yleensä yritysten odotusten paraneminen on ennakoitunut varsin hyvin myös suhdanteen paranemista. Arvioissa on kuitenkin syytä olla varovainen, sillä yritysten näkemyksiin heijastunevat voimakkaasti odotukset koronlaskuista ja niiden kysyntää piristävästä vaikutuksesta.

Suhdannebarometrin mukaan vielä heinäkuussa ylivoimaisesti suurin kasvun este oli riittämätön kysyntä.

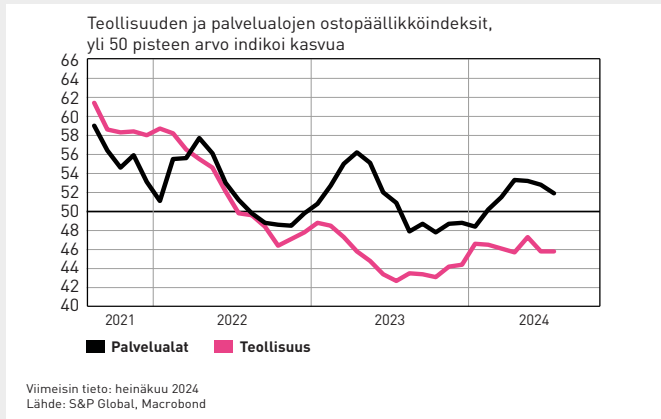
Parempia aikoja odotellessa

Suomalaisessa teollisuudessa ja teknologiateollisuudessa on eletty viime vuosi hyvin haastavissa merkeissä. Suhdanne on ollut pitkään heikko, mutta yrityksillä on hyvin hankalasta tilanteesta huolimatta säilynyt varsin hyvä luottamus siihen, että tilanne alkaisi vähitellen helpottaa.

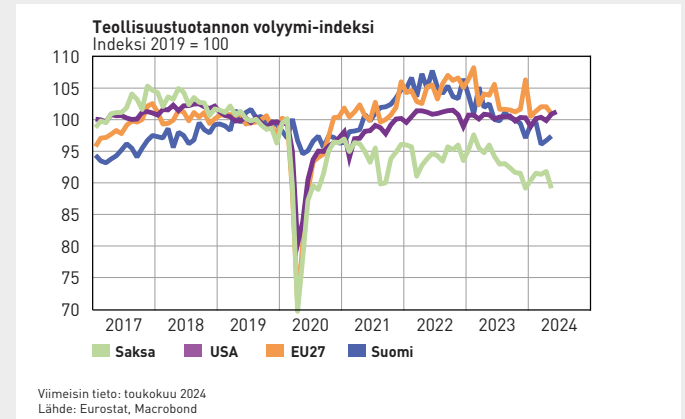
Ensimmäinen koronlasku on nyt nähty ja seuraavaa odotellaan. Teknologiateollisuudessa yritysten väliset erot olivat toisen vuosineljänneksen tilauskertymissä varsin suuria. Osalla yrityksistä tilauskertymissä on nähtävissä ainakin hetkellistä toipumista, kun taas osalla tilaukset olivat edelleen hyvin alhaisella tasolla. Kokonaisuutena markkinatilanne jatkui hankalana. Siitä kertoo mm. edelleen selvästi negatiivisena pysynyt tarjouspyyntöjen saldoluku.

Kaikkienensa selvää merkkiä suhdanteen kääntymisestä ei ole vielä nähtävissä. Tästä huolimatta odotamme edelleen, että suhdanne lähtisi talvea kohden vähitellen paranemaan. On kuitenkin aiempaa todennäköisempää, että toipumisesta tulee kituliasta ja suhdannekäännös olemaan hitaanpuoleinen. Yrityksissä on hyvä varautua siihen, että heikko kysyntä tulee vaivaamaan vielä melko pitkään.

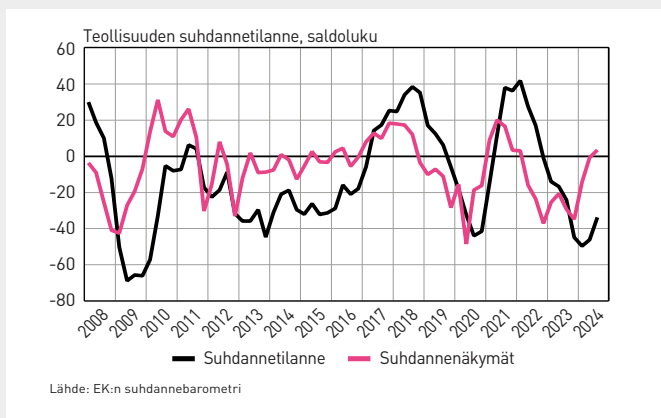
Euroalueen teollisuudessa ei mitään merkkejä tilanteen piristymisestä

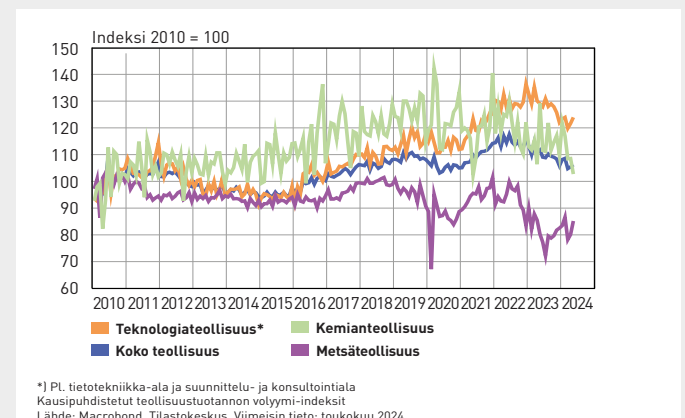
Euroopassa teollisuustuotanto jatkanut alavireisenä – Suomi näyttää jäävän jälkeen muusta Euroopasta

Teollisuuden suhdanneodotukset parantuneet hieman

Teollisuustuotannon määrä Suomessa

Kysyntä edelleen heikolla tasolla – tilauskannat ohentuivat vauhdilla

Teknologiaateollisuuden yritysten liikevaihto laski Suomessa vuonna 2023 noin kaksi prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Liikevaihto laski elektroniikka- ja sähköteollisuudessa sekä metallien jalostuksessa. Liikevaihto oli kasvussa kone- ja metallituoteteollisuudessa, suunnittelu- ja konsulttialalla sekä tietotekniikka-alalla. Vuonna 2023 liikevaihtoa kertyi Suomessa kaikkiaan noin 103 miljardia euroa. Liikevaihdon käänsi viime vuonna laskuun tuottajahintojen aleneminen. Tuotantomäärät olivat vuonna 2023 teknologiaateollisuudessa keskimäärin samalla tasolla kuin vuonna 2022, vaikka kääntyivät loppuvuonna selkeään laskuun.

Kuluvan vuoden tammi-huhtikuussa teknologiaateollisuuden liikevaihto Suomessa oli kahdeksan prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla. Teknologiaateollisuuden teollisten toimialojen (elektroniikka- ja sähköteollisuus, kone- ja metallituoteteollisuus, metallien jalostus) yhteenlaskettu tuotannon määrä (liikevaihto deflatoituna tuottajahintojen muutoksella) oli kuluvan vuoden tammi-toukokuussa seitsemän prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla.

Saatujen uusien tilausten arvo oli huhti-kesäkuussa prosentin pienempi kuin edellisellä neljänneksellä ja 15 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla.

Tarjouspyyntökyselyn saldoluku oli heinäkuussa -15. Heinäkuun aikana kerätty tieto viestii siitä, että kokonaiskysyntätilanne

markkinoilla jatkui heikkona koko kesän ajan. Jopa hieman yllättäen saldoluku heikkeni kevääseen nähden. Odotuksissa oli, että tarjouspyyntöjä olisi jo kesän aikana alkanut tullemaan aiempaa enemmän.

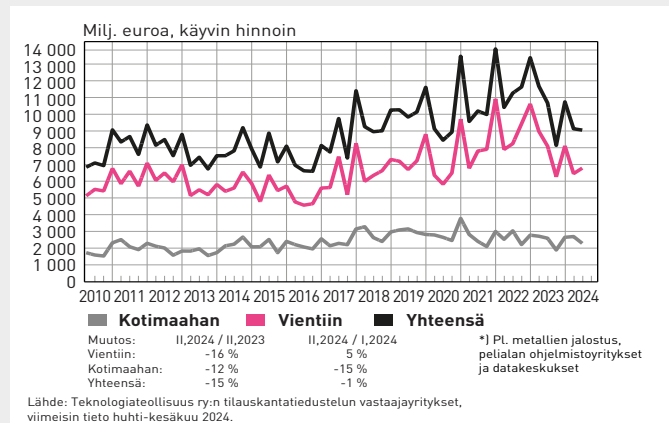
Tilauksen arvo oli kesäkuun lopussa kolme prosenttia pienempi kuin maaliskuun lopussa ja 12 prosenttia pienempi kuin vuoden 2023 kesäkuussa. Tilauksen arvo on supistunut jatkuvasti nyt jo puolitoista vuotta.

Alkuvuoden tilauskehityksen perusteella teknologiaateollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan laskevan seuraavan puolen vuoden aikana.

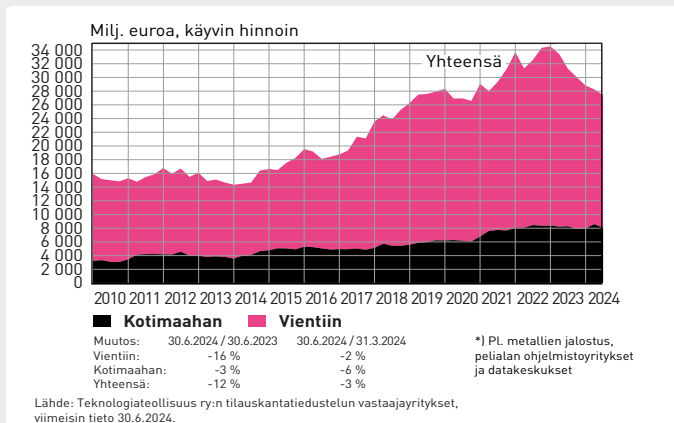
Teknologiaateollisuuden henkilöstömäärä Suomessa oli kesäkuun lopussa 0,3 prosenttia pienempi kuin maaliskuun lopussa. Henkilöstöä oli kesäkuun lopussa noin 335 000. Teknologiaateollisuuden henkilöstötiedustelun perusteella kesäkuun lopussa oli lomautusjärjestelyiden piirissä noin 13 000 henkilöä. Kesätyöläisiä teknologiayrityksissä työskenteli kesän 2024 aikana noin 18 000.

Uuden henkilöstön rekrytoinnit olivat hieman tavanomaista alemmalla tasolla huhti-kesäkuussa. Rekrytointeja oli yhteensä noin 9 500. Yrityksestä riippuen henkilöstöä joko lisättiin tai korvattiin eläkkeelle siirtyneitä ja työpaikkaa vaihtaneita.

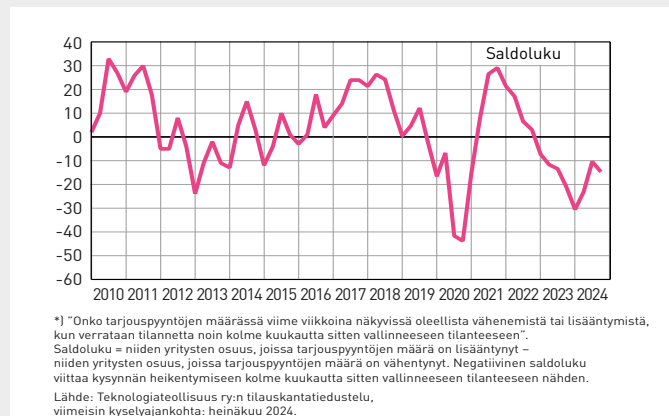
Teknologiaateollisuuden* uudet tilaukset Suomessa

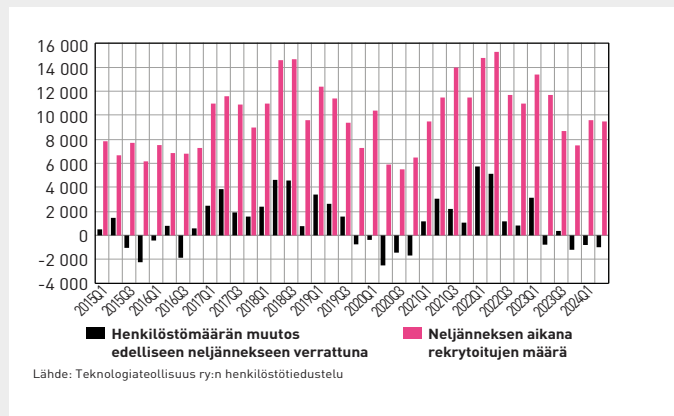
Teknologiaateollisuuden* tilauskanta Suomessa

Teknologiaateollisuuden yritysten saamat tarjouspyynnöt Suomessa*

Teknologiaateollisuuden henkilöstömäärän kehitys Suomessa ja rekrytointien määrät

Suunnittelu ja konsultointi Suomessa

Tilaukset kasvavat tasaisesti jatkuvasti

Suunnittelu- ja konsultointialan (teollisuuden, yhteiskunnan ja rakentamisen asiantuntijapalvelut) liikevaihto nousi Suomessa vuonna 2023 yli kolme prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Vuonna 2023 liikevaihtoa kertyi Suomessa kaikkiaan lähes kahdeksan miljardia euroa.

Kuluvan vuoden tammi–huhtikuussa suunnittelu- ja konsultointialan liikevaihto Suomessa oli prosentin pienempi kuin viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla.

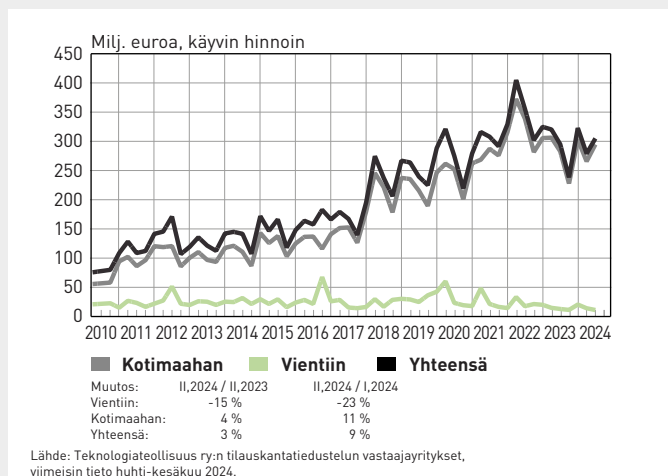
Teknolohiteollisuuden tilauksetiedustelussa mukana olevat suunnittelu- ja konsultointialan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia huhti–kesäkuussa yhdeksän prosenttia enemmän kuin tammi–maaliskuussa ja kolme prosenttia enemmän kuin vuoden 2023 vastaavalla ajanjaksolla.

Tilaukset arvo oli kesäkuun lopussa kaksi prosenttia pienempi kuin maaliskuun lopussa ja seitsemän prosenttia pienempi kuin vuoden 2023 kesäkuussa. Toimialan tilaukset arvo on ohentunut tasaisella tahdilla jo lähes kahden vuoden ajan.

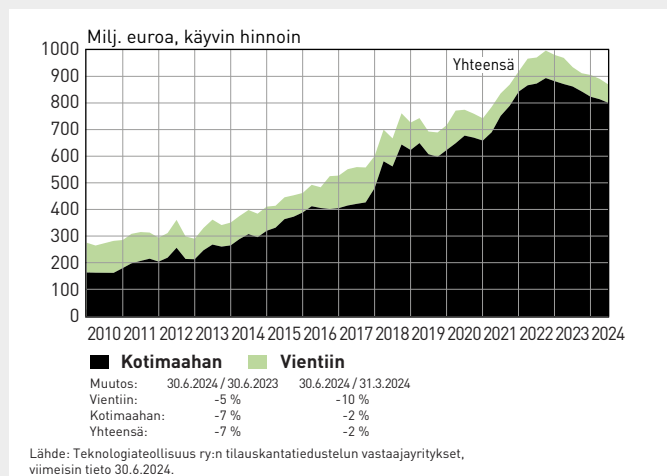
Alkuvuoden tilauskehityksen perusteella suunnittelu- ja konsultointialan yritysten liikevaihdon arvioidaan laskevan seuraavan puolen vuoden aikana.

Suunnittelu- ja konsultointialan yritysten henkilöstömäärä Suomessa oli kesäkuun lopussa 0,5 prosenttia pienempi kuin maaliskuun lopussa. Henkilöstöä oli kesäkuussa noin 53 600.

Suunnittelu- ja konsultointialan uudet tilaukset Suomessa

Suunnittelu- ja konsultointialan tilaukset Suomessa

Euroopan suunnittelu- ja konsultointiala pysyy vahvana ja optimistisena

Tilauskanta on edelleen hyvä. Suurin osa eurooppalaisista konsulttitoimistoista raportoi hyvästä markkinatilanteesta ja myönteisistä näkymistä seuraavien kuuden kuukauden aikana. Tämä merkitsee parannusta syksystä 2023.

Euroopan suunnittelu- ja konsultointialan suurimmat haasteet ovat pula henkilöstöstä ja kasvavat työvoimakustannukset. Myös byrokratia ja poliittinen epävarmuus lisääntyvät.

EFCA:n markkinaindeksi kertoo Euroopan markkinoiden yleisestä kehityksestä. Tämä kevään raportti osoittaa 12,3 pisteen nousun, mikä palauttaa indeksin erittäin myönteisiin näkymiin. 95 prosenttia osallistuvista maissa markkinat ovat tällä hetkellä vakaat tai kasvavat.

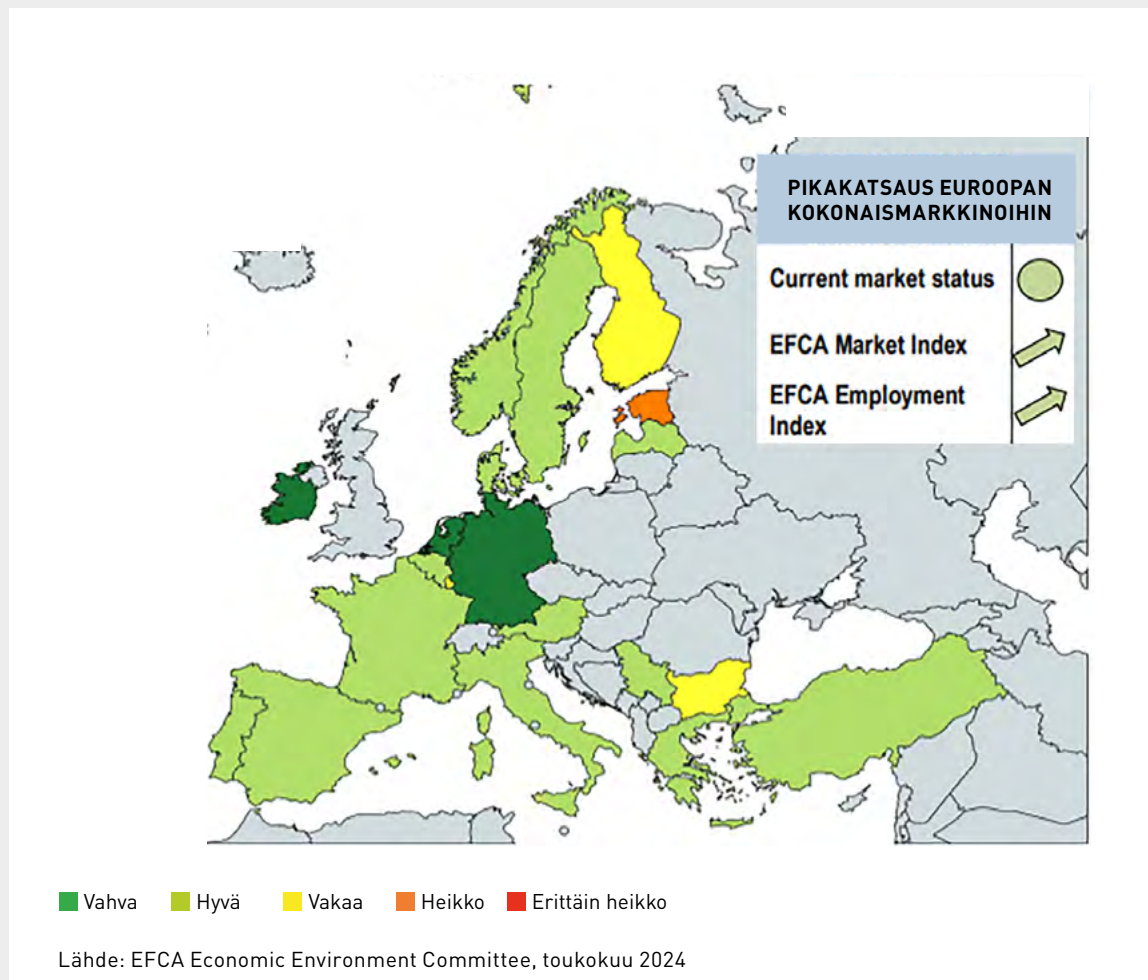
Optimismi on palannut, mistä kertoo työllisyysindeksin nousu yli 20 pisteeseen.

Lähes 60 prosenttia tutkimukseen osallistuneista maista odottaa myös liikevaihdon kasvavan tulevan 6-kuukauden jakson aikana, ja muut odottavat ennallaan pysymistä.

Kannattavuus oli keskimäärin 5,4 % vuonna 2022, ja arvioiden mukaan vuonna 2023 se on pysynyt ennallaan. Kuitenkin vuoden 2024 ennusteiden mukaan kannattavuuden odotetaan paranevan useimmilla markkinoilla.

Kysely toteutettiin maaliskuussa 2024, ja siihen vastasi 20 EFCA:n jäsenyhdistystä (75 %).

Euroopan markkinoiden nykytilanne (EFCA kysely kevät 2024)

Tilaukanta

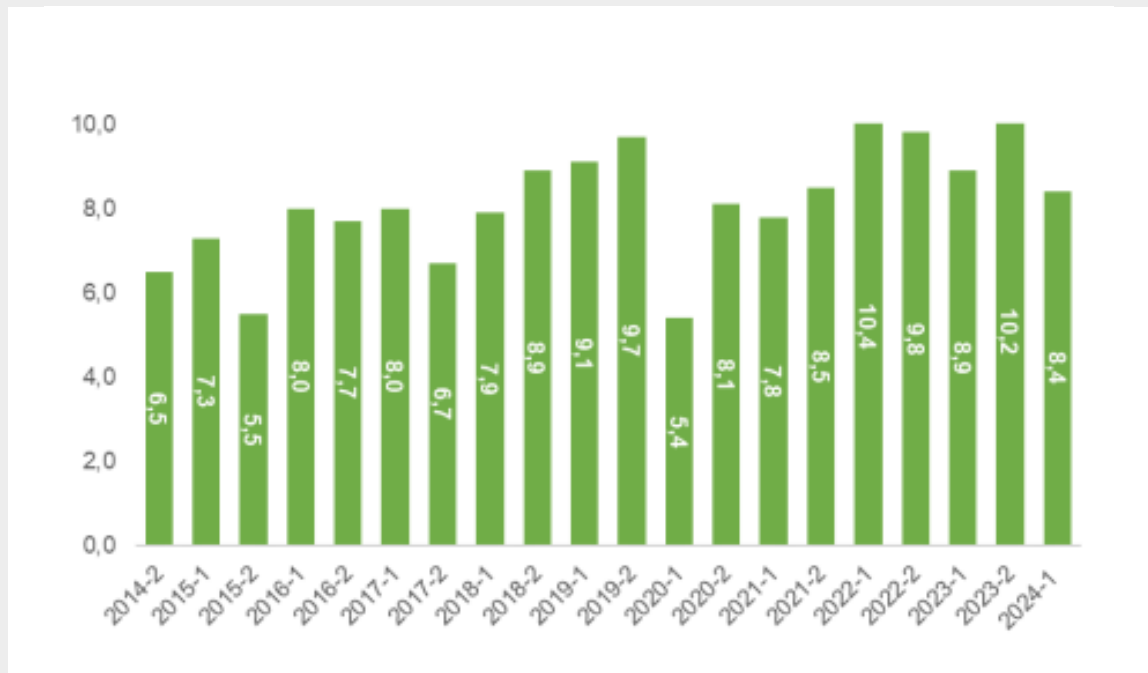
Keskimääräinen tilaukanta kuukausina, Euroopan keskiarvo 2014-2024

Keskimääräistä tilaukanta kuukausina koskeva luku on painotettu markkinoiden koon mukaan Eurostatin lukujen perusteella.

Euroopan konsulttiyritysten tilaukanta on tällä hetkellä edelleen melko korkea, 8,4 kuukautta, vaikka laskua onkin tapahtunut huomattavasti vuodesta (kaikkien aikojen parhaasta) huipputasosta keväällä 2022.

Nykyinen 8,4 kuukauden taso on seurausta syksyn 2023 hitaammista markkinoista ja eurooppalaisten konsulttitoimistojen kykyyn yleisesti ottaen kasvattaa henkilöstömääräänsä ja vähentää näin ollen suhteellista tilaukanta.

Euroopan keskimääräiset tilaukannat kuukausittain 2014-2023:

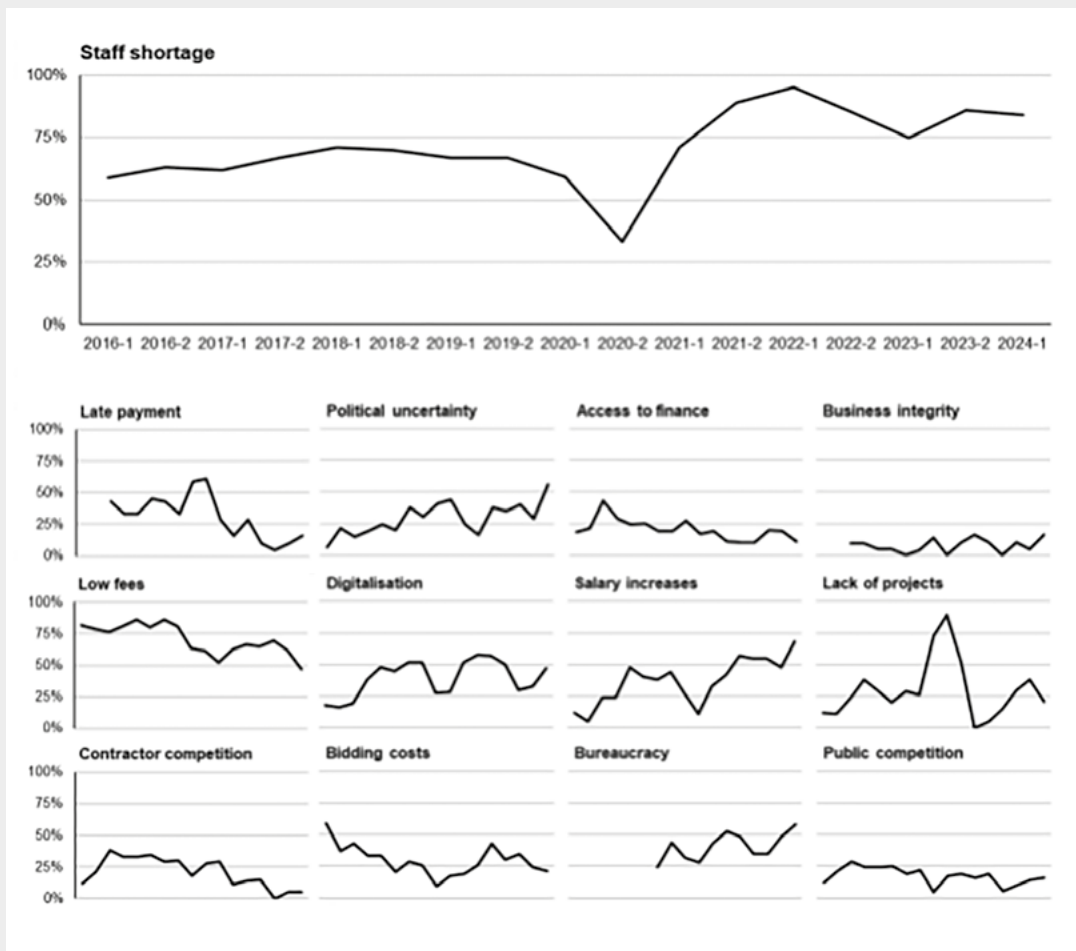
Haasteet

Henkilöstöpula ja palkankorotukset (työvoimakustannukset) ovat edelleen kaksi suurinta haastetta, jotka koskevat eurooppalaista suunnittelu- ja konsultointialaa - kuten näin on ollut vuodesta 2021 lähtien.

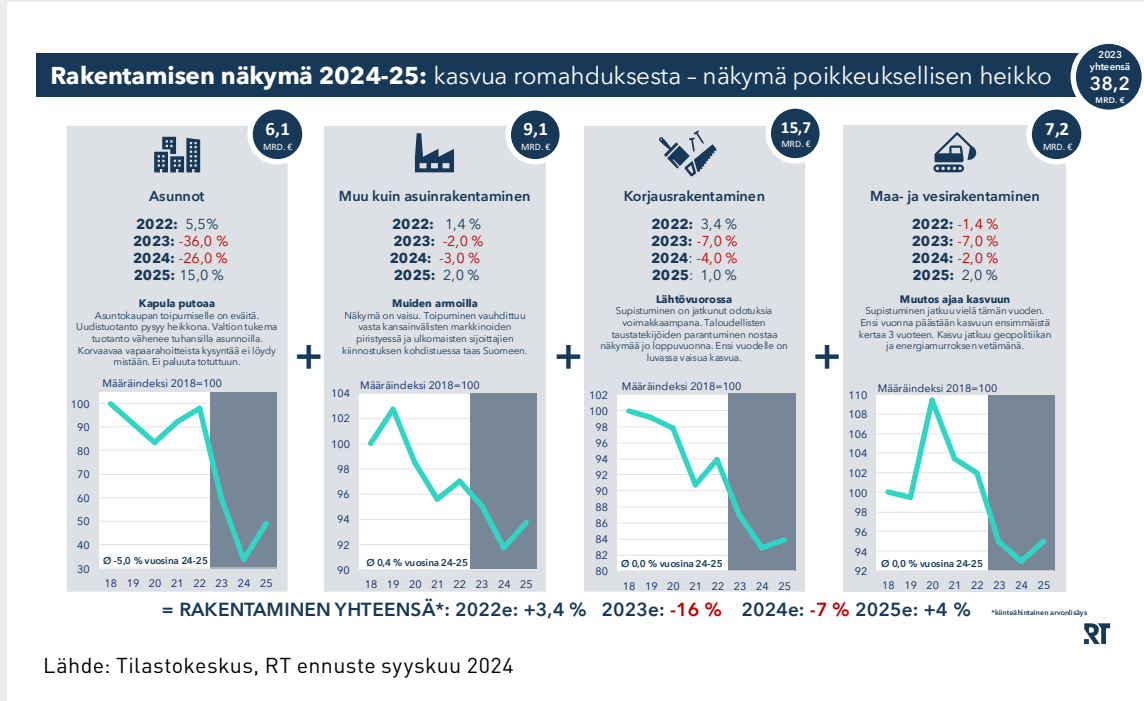
Byrokrazia ja poliittinen epävarmuus lisääntyvät, ja ne voivat kilpailla suurimmista haasteista vuonna tulevaisuudessa, jos suuntaus jatkuu.

Alhaiset palkkiot näyttävät olevan pienempi haaste, vaikka se on edelleen merkittävä.

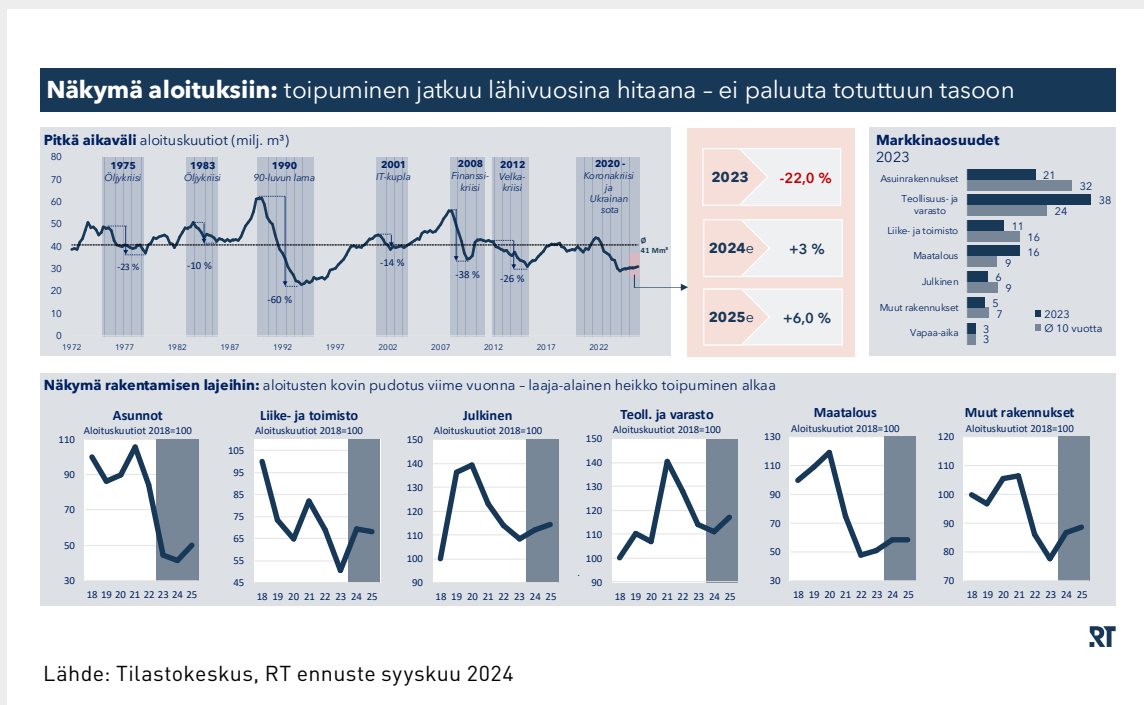
Suurimmat haasteet Euroopassa suunnittelu- ja konsultointialalla (2016-2024):

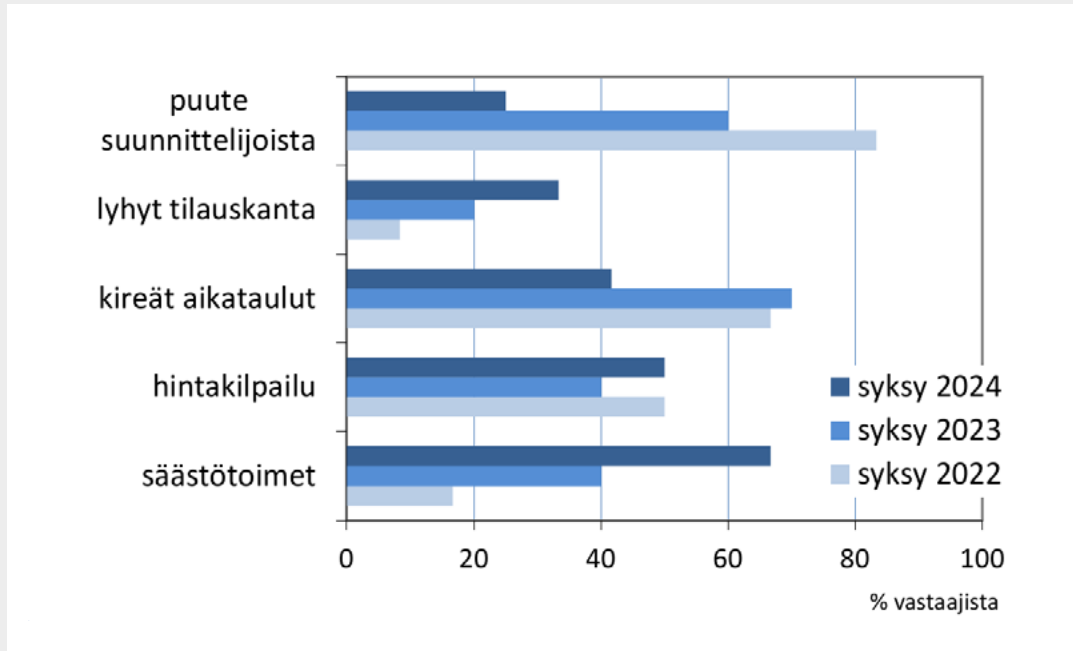
Rakennusteollisuuden näkymät

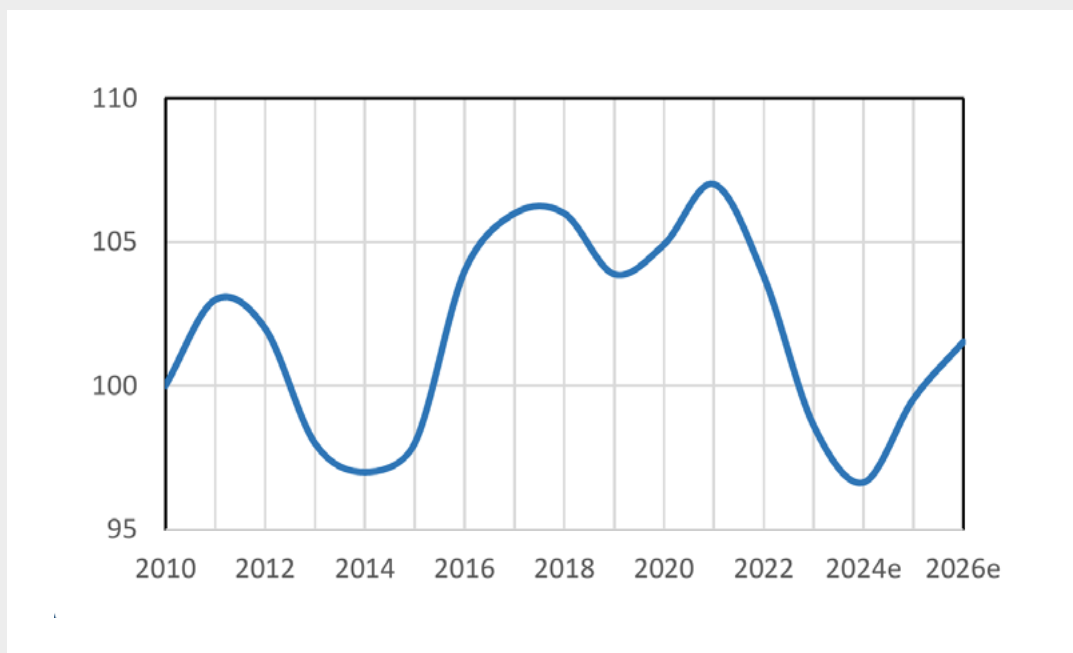
Rakentamisen näkymät

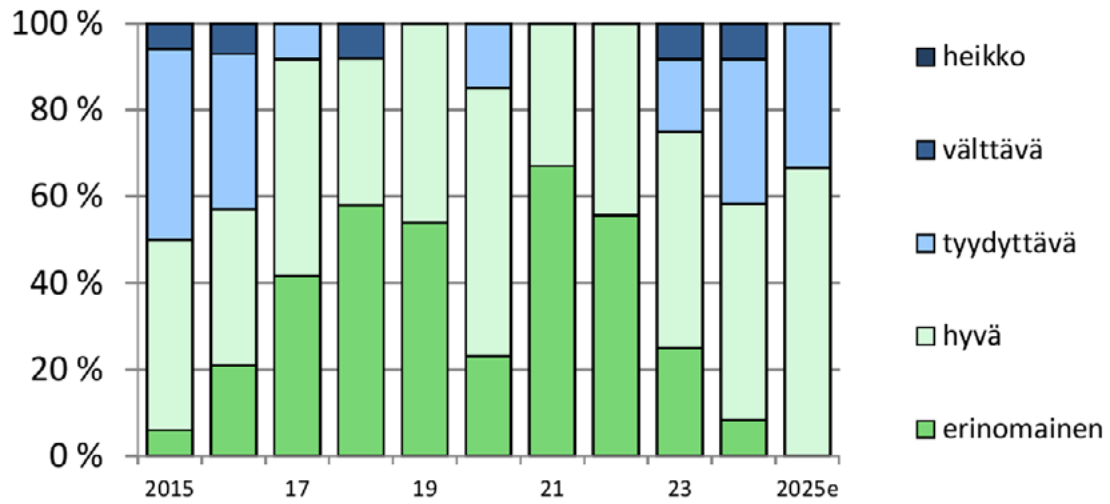
Infrasuunnittelun ja -konsultoinnin ongelmat

Infrarakentamisen määrä (2010 = 100)

Infrasuunnittelun ja -konsultoinnin suhdannetilanne

Liikevaihtotilaston 2023 yhteenveto

Suunnittelu- ja konsultointiyrietykset SKOL ry:n liikevaihtokyselyyn osallistui 58 jäsenyritystä. SKOLin tämänhetkinen jäsenmäärä on 114 yritystä.

Jäsenyritysten kokonaisliikevaihto vuonna 2023 oli arviolta 2 154 miljoonaa euroa ja vastanneiden yritysten liikevaihto 1 932 MEUR. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin jäsenkunnassa tapahtuneiden muutosten vuoksi. Yhtiöt ovat myös vaihtuneet, yrityskauppoja on tehty ja raportointitapa on mahdollisesti muuttunut. Tilastojen pohjalta on kuitenkin mahdollista huomata yleisiä kehityssuuntia. Tässä tilastossa esitetyt luvut kokonaisliikevaihdoista ovatkin vastausten pohjalta tehtyjä arvioita.

Perinteisesti SKOLin tilastoissa tunnusluvut on jaettu kolmeen pääkategoriaan: teollisuuteen, talonrakentamiseen ja yhdyskuntaan. Näistä suurin toimiala oli vuonna 2023 talonrakentaminen, jonka liikevaihto oli arvion mukaan noin 881 miljoonaa euroa. Teollisuus nousi yhdyskuntasektorin ohii tilastossa arviolta 650 miljoonan euron liikevaihdolla. Yhdyskuntasektori oli liikevaihdon arviolta toimialoista pienin 622 miljoonan liikevaihdolla.

Rakennetekniikka oli tyypillisesti kyselyn suurin toimiala, jonka jälkeen muina suurina toimialoina säilyivät tehdas- ja

laitossuunnittelu, LVI-tekniikka, sähkö- ja teletekniikka (talo), prosessisuunnittelu sekä rakennuttaminen (talo). Näistä toimialoista muut pysyivät keskimäärin samoissa prosenttiyksiköissä, mutta rakennetekniikka laski lähemmäs kolme prosenttiyksikköä.

Selvästi suurimpana toimeksiantajaryhmänä säilyi teollisuus lähes 37 % osuudella. Kuntasektori työllisti SKOL-yrityksiä 17 % osuudella ja valtio 12 %:lla.

Kyselyyn vastanneiden perusteella yli 100 miljoonan euron liikevaihtoon alan yrityksistä suuruusjärjestyksessä ylsivät: Sweco Finland Oy, Ramboll Finland, AFRY Finland Oy, Sitowise Group Oyj, Granlund konserni, A-Insinöörit -konserni sekä Rejlers Finland.

Kotimaan liikevaihdon suhteen viisi suurinta yritystä olivat Sweco Finland Oy, Ramboll Finland, AFRY Finland Oy, Sitowise Group Oyj sekä Granlund konserni.

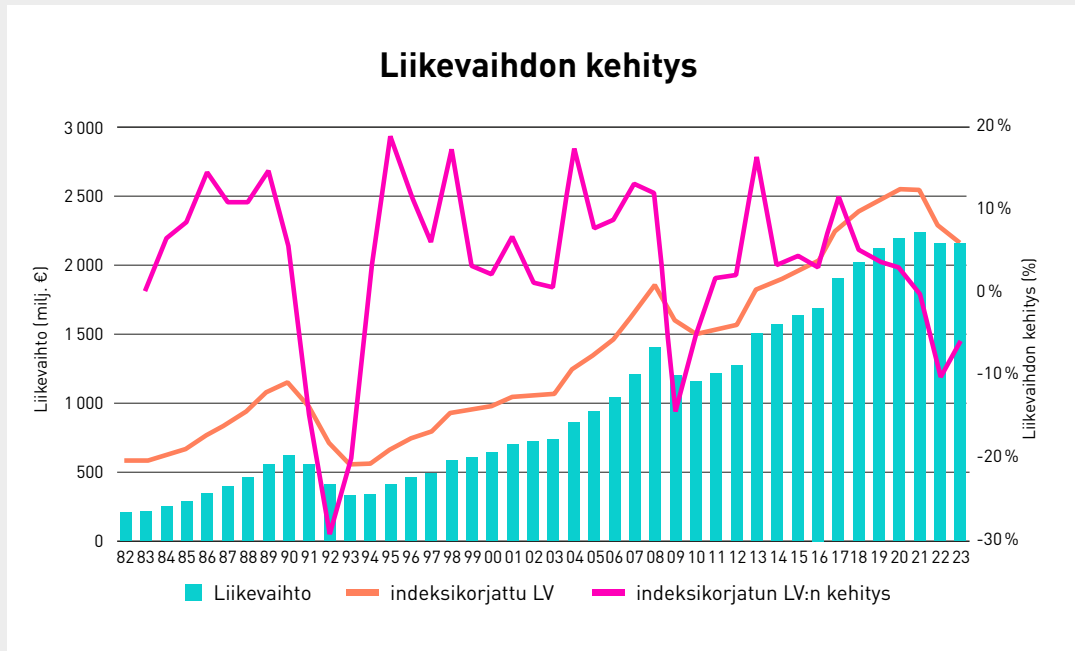
Vientiliikevaihdolla suurimmat viisi yritystä olivat AFRY Finland Oy, Cyient Oy Ab, Deltamarin Oy, Elomatic Yhtiöt sekä Sweco Finland Oy.

Lisätiedot: skolry@teknologiateollisuus.fi

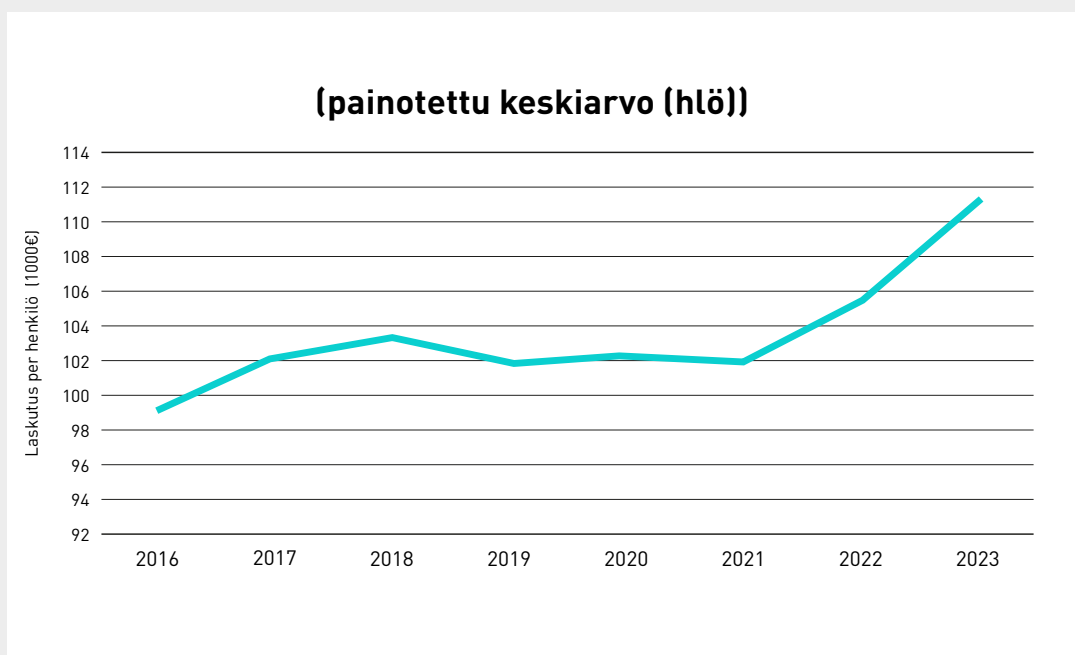

Kokonaisliikevaihto ja laskutus per henkilö

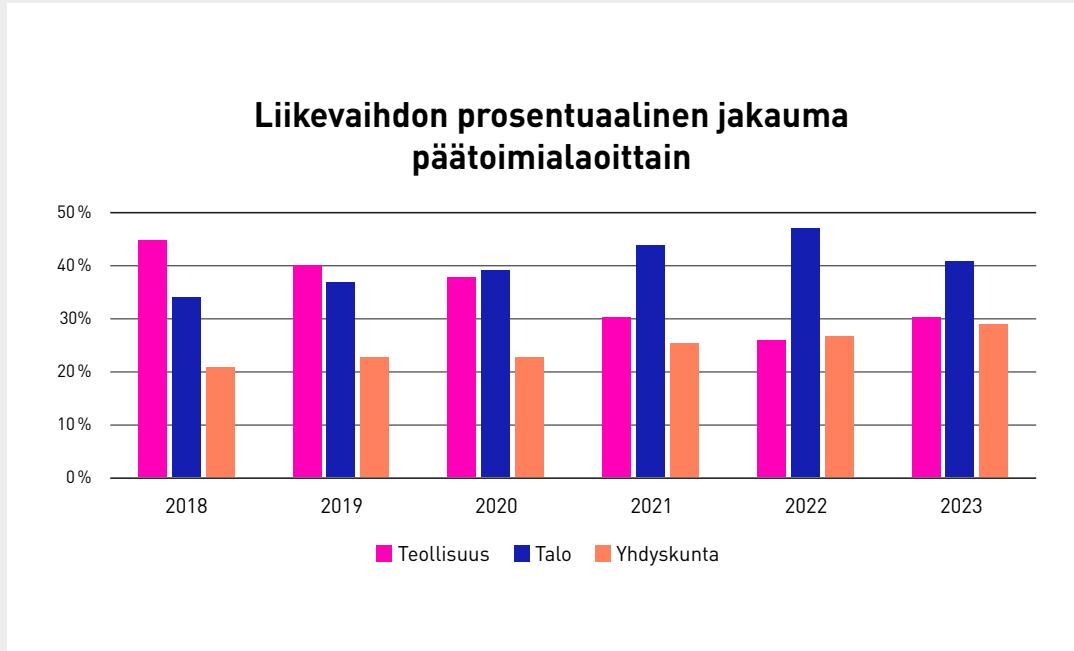
Kokonaisliikevaihto:

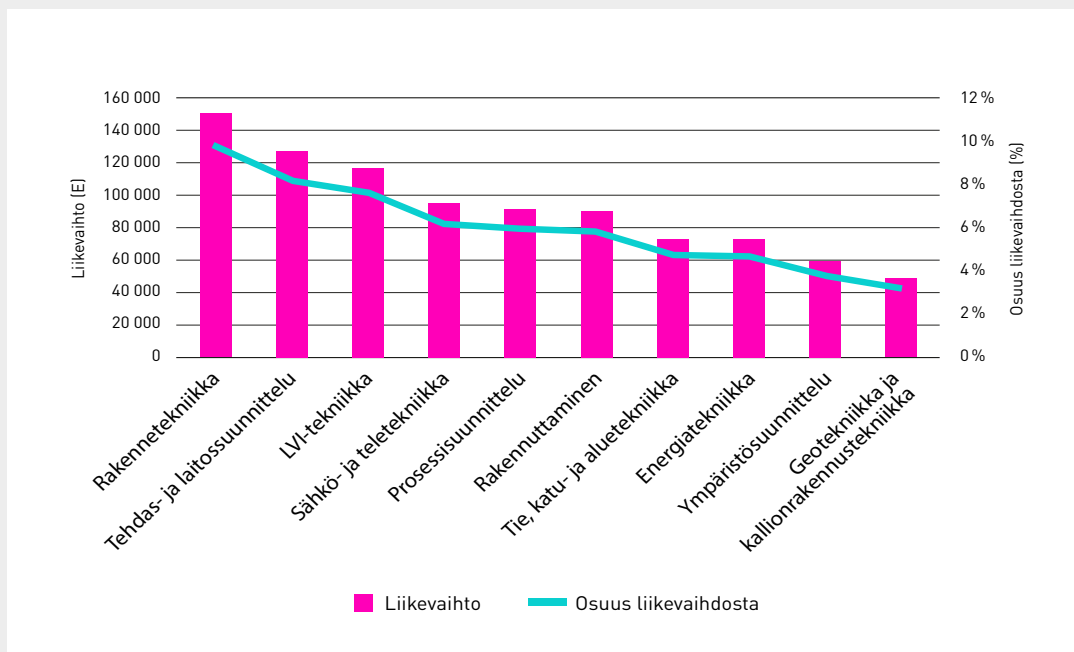
Laskutus per henkilö:

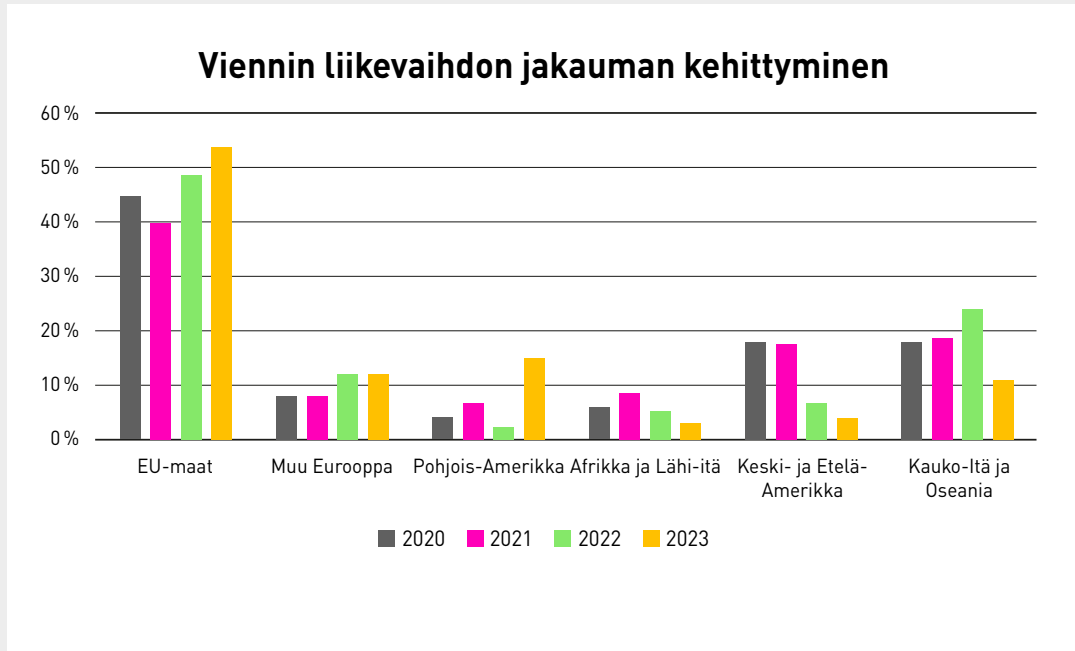
Liikevaihdon jakauma toimialoittain:

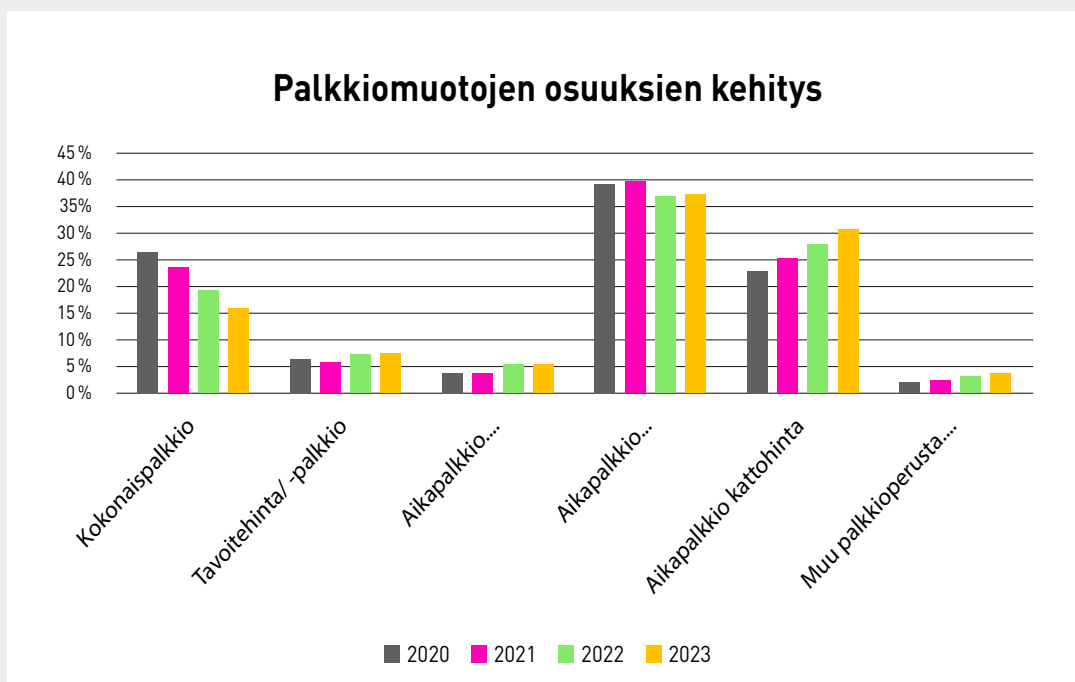
Suurimmat toimialat:

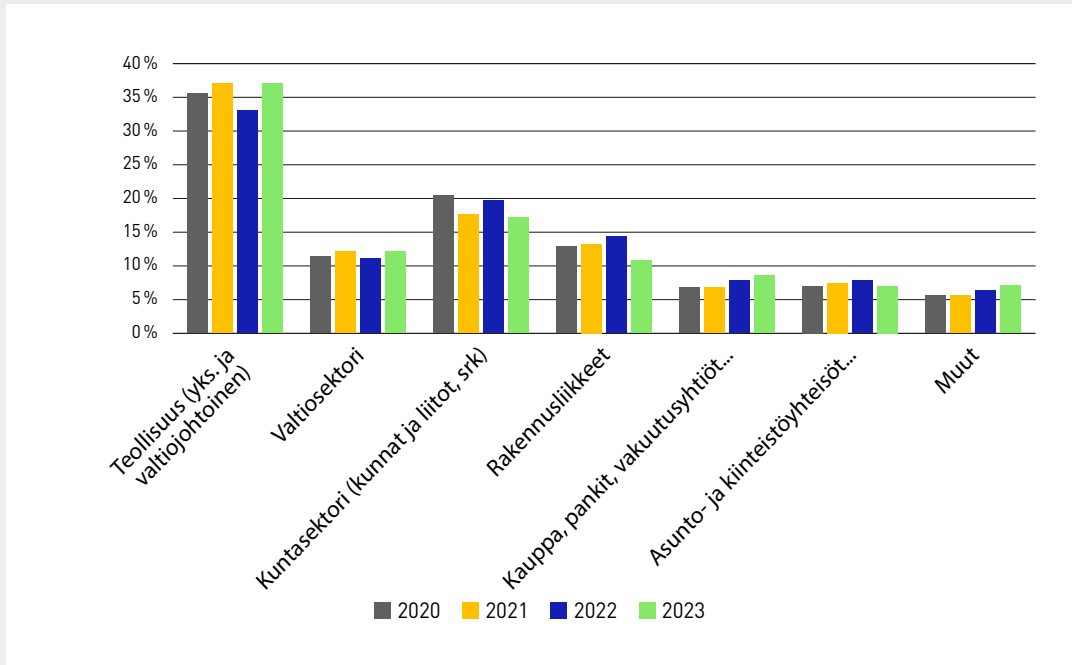
Vientiliikevaihdon alueellinen jakauma:

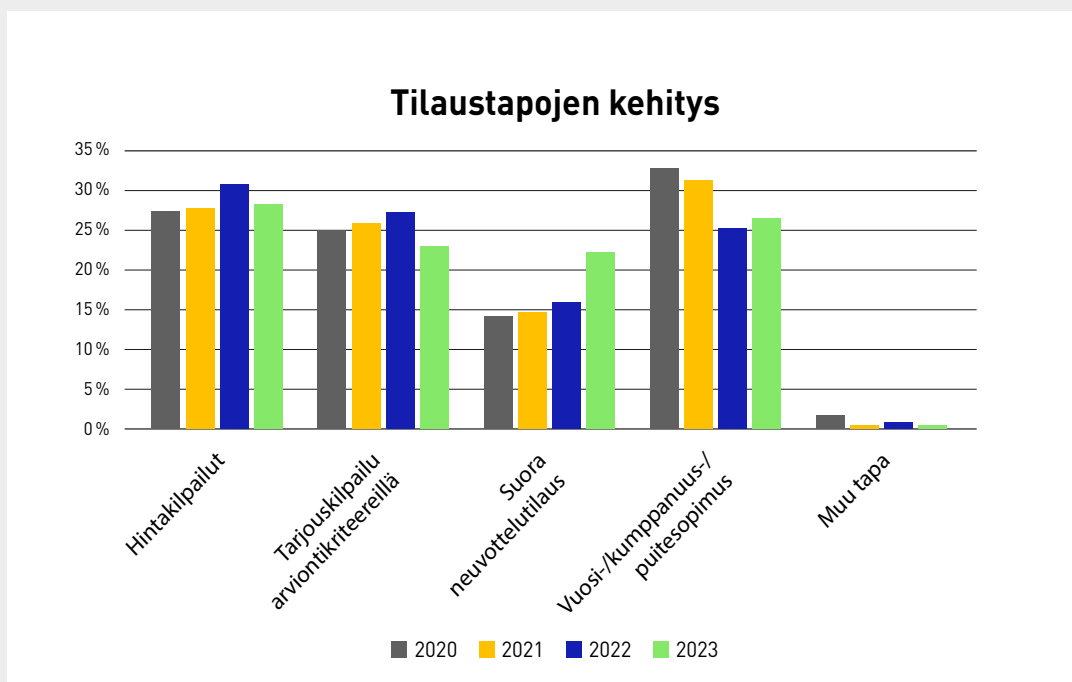
Palkkiomuodot:

Toimeksiantajat:

Tilaustavat:

Suunnittelu- ja konsultointialan osaamistarveselvitys 2024

SKOL ry:llä teetettiin suunnittelu- ja konsultointialan osaamistarveselvitys tammi-huhtikuussa 2024. Työn toteuttivat Sami Ruotsalainen, Samuel Rintamäki ja Heikki Rannikko Ramboll Finland Oy:stä. Suunnittelu- ja konsultointiala työllistää huomattavan määrän tekniikan koulutusalojen korkeakoulutettuja työntekijöitä. Ala pohjautuu vahvaan osaamiseen perinteisillä tekniikan aloilla, mutta muuttuva toimintaympäristö edellyttää yhä laajempaa ja poikkiteollisempää työvoiman osaamista asiakastarpeisiin vastaamiseksi.

Suunnittelu- ja konsultointiyrityksiä uhkaa lähes 1 000 osaajan alijäämä

Tekniikan alalla hakijoiden määrä on kasvanut vuosien 2021–2023 aikana. Tulevina vuosina eläkepoistuma on selkeästi vähäisempää kuin tutkintojen tuottama lisäys. Suunnittelu- ja konsultointiyritysten toimialalle ennustetaan lähes 1 000 osaajan kokonaisalijäämä vuosille 2025–2029. Ennusteen mukaan suunnittelu- ja konsultointialan työllisten keskimääräinen alijäämä kasvaa vuosittain lähes 200 osaajalla seuraavan viiden vuoden aikana painottuen lähivuosiin. Todellisuudessa useita tehtäviä voidaan toteuttaa eri koulustaustoilla, mikä tasapainottaa tekniikan alakohtaista työllisyystarvetta.

Hakijamäärät tekniikan alalle ovat nousussa

Aloituspaikkojen ja hakijoiden määrä vihreään siirtymään liittyviin tekniikan aloihin, erityisesti sähkö- ja automaatiotekniikkaan sekä ympäristö- ja energiatekniikkaan, on kasvanut vahvasti. Tekniikan alojen koulutusta on tarjolla ympäri Suomea, mutta päämarkkinat keskittyvät suuriin kaupunkiseutuihin. Pienemmällä paikkakunnilla voitaten esiintyä haasteita löytää tiettyjen erityisosaamisalueiden osaajia esimerkiksi kaavoituksen, liikennesuunnittelun, geotekniikan, ja infrarakentamisen osalta.

Perus- ja erikoisosaamista vaaditaan

Tekniikan perus- ja erityisosaaminen on alalla keskeistä. Vastavalmistuneilta vaaditaan enemmän projektinhallintataitoja ja holistista näkökulmaa, sekä osaamista alan ajankohtaisista teemoista, kuten kestävästä suunnittelusta. Projektinhallinnan ja asiakastyön osaamista on entisiä sukupolvia paremmin valmistuvalla työvoimalla, mutta perustason tekninen osaaminen on heikkoa. Alalla tarvitaan parempaa tekniikan perusosaamista sekä tiettyjen aihealueiden syväosaamista.

Työn digitalisaatio, kuten tietomallien ja tekoälyn käyttöönotto, lisää alan tuottavuutta. Kestävään kehitykseen liittyvää osaamista kaivataan entistä enemmän. Ilmastonmuutoksen hillintä ja erilaiset kestävyys- ja vastuullisuustavoitteet ohjaavat asiakasvaatimuksia ja liiketoimintaa entistä vahvemmin. Merkittävä osa potentiaalisista tulevaisuuden vihreistä investoinneista liittyy tavalla tai toisella energian tuotantoon, jalostukseen tai käyttöön. Energiaosaamisella on keskeinen rooli myös nykyisten rakennusten, laitojen ja järjestelmien päivittämisessä kestävämpiin ratkaisuihin. Myös kehittyvä lainsäädäntö edellyttää yhä monipuolisempia vaikutustarkasteluja ja lupaprosesseja, jotka vaativat osaamista.

Monipuoliset koulustaustat nähdään edelleen tulevaisuudessa rikkautena, ja uudeleenkoulutusten sekä erikoistumisten uusille aloille odotetaan yleistyvän. Tulevaisuudessa tarvitaan yhä erikoistuneempien alojen osaajia, joten tarve erikoistua ja erottua muista konsulteista on yhä keskeisemmässä osassa.

Johtopäätökset ja suositukset

Peruskoulutuksen tasoa tulee nostaa. LUMA-aineisiin on panostettava teknisen osaamisen parantamiseksi. Suomen tasoa on kehitettävä kansainvälisesti kilpailukykyiseksi.

Kansainvälisyyttä tulee kehittää. Kansainvälisiltä markkinoilta saadaan uutta kasvua ja helpotusta suhdanteisiin. Kansainvälisistä asiantuntijoista voidaan löytää osaratkaisua työvoimapulaan.

Alueelliset kohtaantotarpeet ovat tärkeä huomioitava tekijä. Osaajat ovat pakkautuneet kasvukeskuksiin, mutta investoinnit eivät aina seuraa perässä. Aluetuntemuksesta ja paikallisesta läsnäolosta löydetään kilpailuetuja.

Oppilaitosyhteistyöhön on panostettava. Koulutuspaikkojen määrään ja sisältöön on vaikuttettava nyt sekä turvattava suhdanneherkkien alojen riittävät aloituspaikkamäärät. Alan opinnäytetöitä ja harjoitteluja on tarjottava yhä aktiivisemmin.

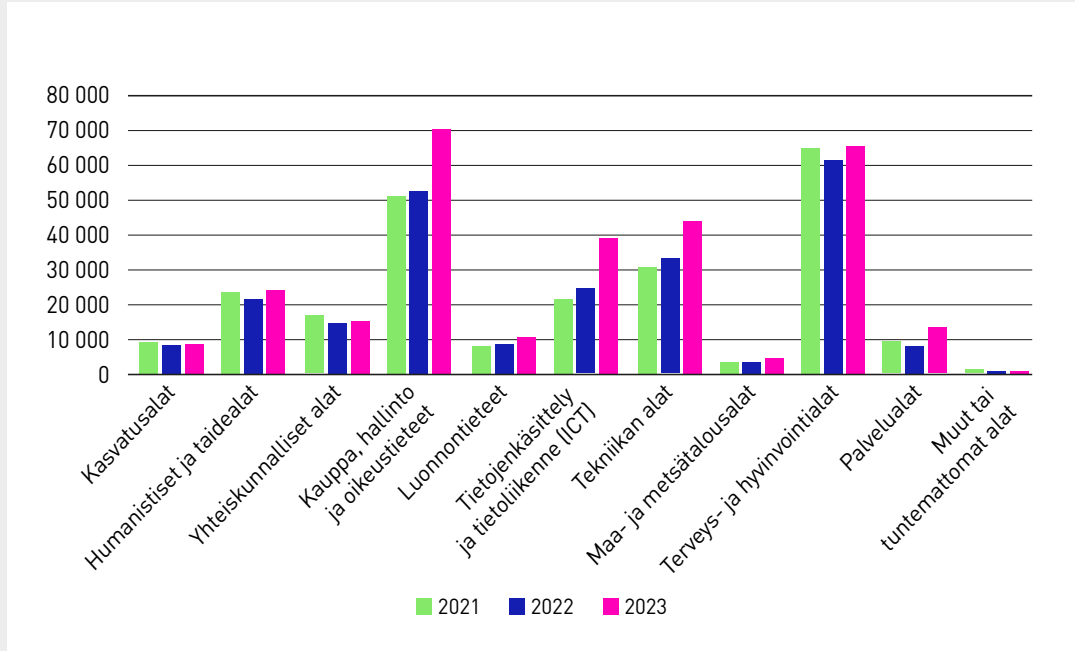
SKOL-alan markkinointia on lisättävä. Alaa on markkinoitava entistä aktiivisemmin erityisesti oppilaitoksissa. Aikaisella vaikuttamisella tavoitetaan tulevaisuuden työntekijät.

Osaamismurros tuo haasteita alalle. Alan osaaminen ja toimintatavat ovat jälleen muroksen edessä. Uusiin odotuksiin tulee vastata ja muutoskyvykkyyttä on kehitettävä.

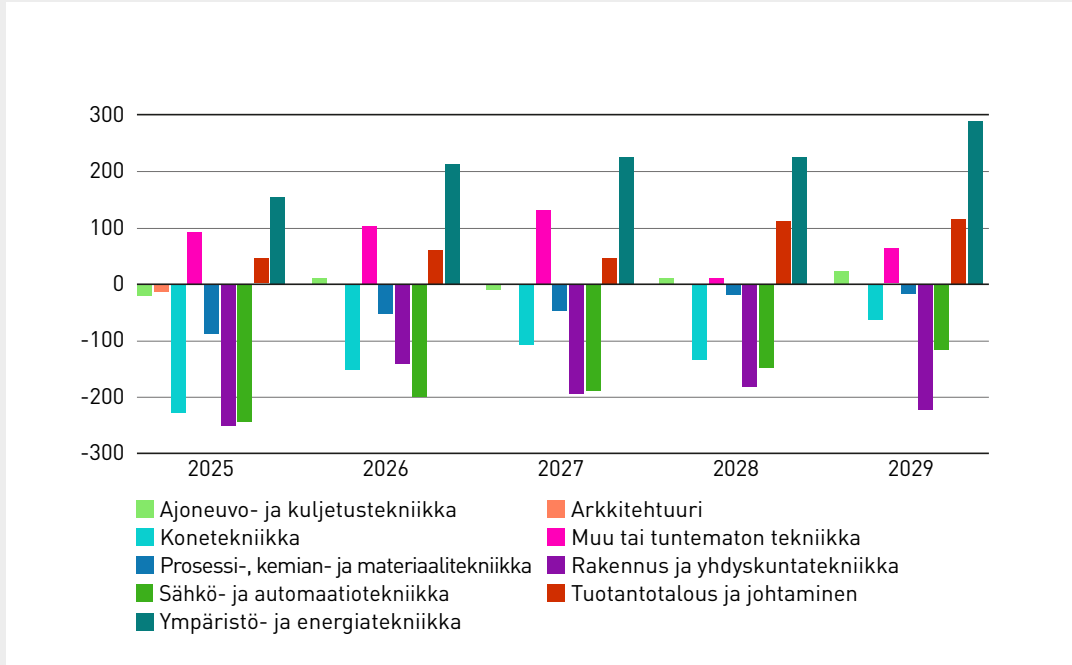

Ensisijaiset hakijat koulutusaloittain 2021-2023

(Alempi ja ylempi korkeakouluaste)

Koulutusalat	2021		2022		2023	
	Aloituspaikat	Ensisij. hakijoiden suhde aloituspaikkoihin	Aloituspaikat	Ensisij. hakijoiden suhde aloituspaikkoihin	Aloituspaikat	Ensisij. hakijoiden suhde aloituspaikkoihin
Kasvatusalat	4 361	2,2	4 477	2,0	4 259	2,2
Humanistiset ja taidealat	7 282	3,3	7 536	2,9	7 838	3,1
Yhteiskunnalliset alat	3 714	4,6	4 018	3,8	3 896	4,1
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	14 700	3,5	16 332	3,2	17 504	4,0
Luonnontieteet	4 374	2,0	4 317	2,1	4 037	2,7
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	8 812	2,5	10 016	2,5	10 740	3,7
Tekniikan alat	16 296	1,9	18 217	1,8	20 147	2,2
Maa- ja metsätalousalat	1 483	2,8	1 703	2,4	1 726	3,1
Terveys- ja hyvinvointialat	18 260	3,6	20 982	2,9	21 943	3,0
Palvelualat	3 759	2,6	4 034	2,1	4 276	3,2
Muut tai tuntemattomat koulutusalat	471	2,1	215	2,1	186	2,6

SKOL-yritysten tekniikan alojen työllisten yli- ja alijäämä

Ammattiala	Osaamisen tarpeen kasvu vuoteen 2030
Konetekniikan asiantuntijat	• Automaatio-osaaminen • Energiatehokkuus • Lisäävä valmistus • Mekatroniikka • Oppivat järjestelmät • Tekoälyosaaminen
Puunjalostuksen ja kemian prosessitekniikan asiantuntijat	• Automaatio-osaaminen • Arvoketjun sosiaalisen kestävyuden arviointikeinot ja -mittarit • Asiakaslähtöinen tuote- ja palvelukehittäminen • Puuraaka-aineen tuotekehitys ja jalostaminen • Puurakentaminen ja puuarkkitehtuuri • Projektin johtamisosaaminen
Rakentamisen asiantuntijat ja työnjohtajat	• Energiatehokkuus • Ilmaston soveltuvien rakentamismenetelmien tuntemus • Elinkaariosaaminen • Rakennusalan ohjelmistojen hallinta • Tekoälyosaaminen
Sähkötekniikan asiantuntijat	• Tekoälyosaaminen • Sähkö-, automaatio- ja mekatronisen suunnittelun ohjelmistot • Sähköntuotannon koordinointi • Muutosjohtaminen • Ohjelmistokehitys ja -suunnittelu • Älykkäiden sähköverkkojen kehittämisaosaaminen
Teollisuuden tuotantojohtajat ja asiantuntijat	• Informaatiotekniikka • Liiketoiminnan kehittäminen • Teollisten prosessien digitaalisten muutosten seuraaminen • Teollisuuden automaatio • Pilvipalvelut ja palvelimet • Riskienhallintaosaaminen

AI Finland – vertaissparrauksella maailman huipulle

Tiesitkö, että Loimaalla on poikkeuksellisen paljon yrityksiä suhteessa kunnan asukaslukuun? Tästä on kiittäminen kolme aktiivista ja innovatiivista toimitusjohtajaa, jotka alun perin alkoivat sparrata toisiaan kasvuun ja synnyttivät ympärilleen vielä ryppään alihankkijayrityksiä.

AI Finland on keväällä 2024 perustettu verkosto yrityksille, jotka haluavat nousta tekoälyn soveltamisessa ja kehittämisessä maailman huipulle – tai maailman huipulle tekoälyä soveltamalla ja kehittämällä. Verkostossa on mukana jo yli 200 yritystä, jotka toisiaan sparraten pyrkivät keksimään tekoälyn hyödyntämisestä ratkaisuita, jotka tuovat omalla toimialalla kilpailuedun. Inspiroidumme Loimaan esimerkistä - muilta oppimalla ja vertaissparrauksella Suomeen tulee lähivuosina syntymään ennennäkemätön ja ylivertainen tekoälytoimijoiden klusteri.

Tekoäly ja miksi se on tärkeää

Tekoäly on mullistamassa lähes kaikkia toimialoja ja sen merkitys vain kasvaa tulevaisuudessa. Suomessa on jo lukuisia yrityksiä, jotka ovat tekoälyn ja datan hyödyntämisessä pitkällä. Osaavista palveluntarjoajistakaan ei ole pulaa. Haasteena on kuitenkin tekoälyinvestointien polarisoituminen. Vaikka pieni osa yrityksistä investoi rohkeasti, suuri massa, jopa 85 prosenttia, ei ole vielä aloittanut ensimmäistäkään tekoälyn käyttöön tähtäävää hanketta.

Tämä on valtava riski sekä yrityksille itselleen että Suomen kansantaloudelle. Yhdysvalloissa investoitiin viime vuonna yksityistä rahaa tekoälyn kehitykseen 67 miljardia dollaria, kun koko EU-investoinnit olivat vain 11 miljardia ja Suomessa 0,57 miljardia. Kuilu on kasvanut tasaisesti kymmenen viime vuoden ajan, ja nyt rakennetaan tulevien vuosikymmenten tuottavuuden perustuksia. Jos jäämme nyt jälkeen, emme kenties koskaan saa Yhdysvaltoja kiinni.

Tekoälykehityksen haasteet suomalaisyrityksissä

Miksi suomalaisyritykset eivät sitten jo kilvan investoi tekoälyyn, ovathan generatiivisen tekoälyn hyödyt monelle tuttuja jo henkilökohtaisesta käytöstä? Kokemukseni mukaan yrityksillä on ainakin kaksi haastetta:

1. Vaihtoehtojen valtaisa määrä: Uutiset vilisevät päivittäin toinen toistaan hienompia esimerkkejä tekoälyn hyödyntämisestä. On generatiivinen tekoäly, koneoppimista, konenäköä, robotiikkaa, automaatiota ja koko ajan kasvava määrä tekoälypohjaisia SaaS-ratkaisuita. Investoidako omaan kehitykseen, Copilotiin, Geminiin, puolivalmiisiin chatbotteihin vai johonkin muuhun? Jotta valinnan pystyisi tekemään strategisesti, tulisi kaikkien vaihtoehtojen business caseista olla saatavilla luotettavaa tietoa. Jokaisen

vaihtoehdon kilpailuttaminen erikseen on kuitenkin hidasta, ja teknologia ehtii jo prosessin aikana vanhentua.

2. Tiedon luotettavuus: Taloudellisten tietojen lisäksi myös tietoa eri tekoälyratkaisuiden todellisesta toteutavuudesta voi olla vaikea saada. Palveluntarjoajilla on ymmärrettävästi nyt painetta profiloitua tekoälyn edelläkävijöinä ja julkaista ehkä jo kokeiluvaiheen ratkaisuita näyttäviä referenssejä. Ratkaisu saattaa silti kaatua vielä ennen tuotantoon viemistä, eikä kaikkia kokeiluja ole taloudellisesti järkevää edes yrittää viedä tuotantoon.

AI Finland -verkosto ja sen mahdollisuudet

Molempiin edellisiin haasteisiin on löydettävissä ratkaisu vertaisverkostosta. Jos yritykset jakaisivat tietoa onnistuneista kehityshankkeistaan ja ratkaisuksista, jotka on onnistuttu viemään tuotantoon, muut yritykset saisivat kaivattua vahvistusta omille investointipäätöksilleen.

Tätä olettamusta on tukenut yritysten kiinnostus AI Finland -verkostoa kohtaan. Toukokuun lopussa lanseerattuun verkostoon on kesän aikana liittynyt jo yli 220 organisaatiota, joiden joukossa on startuppeja, ratkaisutoimittajia, yliopistoja ja tietenkin kaikenlaisia organisaatioita, jotka ovat kiinnostuneita tekoälyn hyödyntämisestä omassa liiketoiminnassaan. Syyskuun aikana järjestämme jäsenille kick-offin, joissa määrittelemme yhteisen, inspiroivan ja ennen kaikkea kunnianhimoisen vision – sekä suunnitelman, jolla kohta visiota mennään. Alustavan jäsenyrityksille tehdyn kyselyn mukaan ylivoimaisesti suosituin verkostolta toivottu palvelu on – edellisiä havaintoja tukien – ”muiden yritysten toteuttamien tekoälyhankkeiden tietojen (budjetti, ROI, edellytykset, opit) selailu jäsenportaalista itsenäisesti”. Muita verkostolta eniten toivottuja palveluita ovat:

- Muu itsenäisesti hyödynnettävä materiaali, esim. tekoälykoulutukset, -pelikirjat ja -mallipohjat
- Sparrailu organisaatioiden kanssa, joilla on samankaltainen lähtötilanne ja tavoite
- Oma verkosto organisaatioiden tekoälystä vastaaville
- Inspiroivien käyttötapausten selailu jäsenportaalista itsenäisesti.

Näillä evästyksillä lähdemme nyt viemään AI Finlandin palveluita käytäntöön tavoitteenamme suomalaisyritysten uskon vahvistaminen tekoälyratkaisuihin, jotka onnistuvat, tuottavat välitöntä liiketoiminnallista hyötyä ja kilpailuetua.

Onko tekoäly relevantti myös SKOL:n jäsenille ja jäsenten asiakkaille?

SKOL:n edelläkävijäyritykset hyödyntävät tekoälyä jo monipuolisesti omassa ydinliiketoiminnassaan. Tekoälyä hyödynnetään esimerkiksi osana suunnitteluprosesseja, joissa generatiivinen tekoäly tuottaa nopeasti innovatiivisia ratkaisuja – tai vähintään luonnoksia – asiakkaiden tarpeisiin.

Tekoäly voi simuloida ja optimoida suunnitelmien ympäristövaikutuksia, kuten energiatehokkuutta ja hiilijalanjälkeä, auttaen asiakkaita täyttämään kestävyystavoitteensa. Tekoäly voi auttaa mallintamaan ja ennustamaan kaupungin kasvua ja liikennevirtoja, mikä voi auttaa kaupunkisuunnittelijoita tekemään parempia ja pitkäjänteisiä päätöksiä.

Projektinhallinnassa tekoäly voi optimoida aikatauluja ja resursseja, pitäen projektit budjetissa ja aikataulussa, mikä on asiakkaiden näkökulmasta ratkaisevan tärkeää. Lisäksi tekoäly mahdollistaa asiakaskohtaisten ratkaisujen tarjoamisen, mikä parantaa asiakaskokemusta ja lisää asiakastyytyvyyttä. Tekoäly tukee myös uusien liiketoimintamallien kehittämistä, kuten ennakoivia huoltopalveluja, jotka luovat lisäarvoa asiakkaiden projekteihin.

Luonnollisesti kannustamme SKOL:n jäseniä asiakkaineen tarttumaan kunnianhimoisesti tekoälyn mahdollisuuksiin sekä tietysti liittymään AI Finland -yritysverkostoon, jossa ideoita ja ratkaisuja jaetaan ennakkoluulottomasti yli toimialarajojen.

*Karoliina Partanen,
AI Finland -verkoston johtaja
karoliina.partanen@teknologiateollisuus.fi,
+358 40 823 7434*

Lisätietoja AI Finland -verkostosta

[Teknologiateollisuuden tekoälyhanke -
Teknologiateollisuus ry](#)

[Teknologiateollisuuden jäsenyritys, hae rahoitusta tekoälyn hyödyntämiseen ja käyttöönottoon](#)

Rakentamislakiin esitetyt muutokset ja keskeiset linjaukset lain muuttamisesta

Viime hallituskaudella hyväksytyyn rakentamislakiin tehdään pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisia muutoksia. Ympäristöministeriö sai niin sanottuun rakentamislain korjaussarjaan 9.1.–5.3.2024 järjestetyllä lausuntokierroksella 279 lausuntoa. Lausuntopalautteen johdosta tehtävät keskeiset muutokset korjaussarjaan on linjattu poliittisesti.

Rakentamisluvan kolmen kuukauden käsittelyaikatakuun, rakennuksen hiilijalanjälkilaskennan sekä tietomallimuotoisen rakentamisluvan voimaantulo siirtyvät vuodella eteenpäin siten, että niitä vaaditaan 1.1.2026 alkaen. Erityisesti kunnat toivoivat lausunnoissaan lisää aikaa muutoksiin valmistautumiseen. Muilta osin korjattu rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025.

Päävastuullisen toteuttajan toteutusvastuuta koskeva pykälä kumotaan, ja rakentamislain muista pykälistä poistetaan maininta päävastuullisesta toteuttajasta. Edellisen hallituksen säätämä päävastuullisen toteuttajan toteutusvastuu, joka ei ole vielä tullut voimaan, uhkasi lausuntopalautteen perusteella johtaa mm. aikatauluviivästyksiin, lisääntyviin oikeusprosesseihin ja vastuun hämärtymiseen rakennusalan sopimussuhteissa.

Rakennuksen materiaaliseloste muuttuu rakennustuoteluetteloksi. Tämä tarkoittaa, että rakennusmateriaalien sijaan seurataan rakennustuotteiden määrää, mikä helpottaa rakennustuotteiden uudelleenkäyttöä. Hiilijalanjälkilaskennan sisältävä rakennuksen ilmastaselvitys säädetään toimitettavaksi lopputarkastuksen yhteydessä.

Puhtaan siirtymän sijoittamislupaa täydennetään sen edellytyksiä ja valitusoikeuksia koskevilla erillisillä pykälillä. Rakennuksen purkamisen edellytyksiä täsmennetään lausuntokierroksen lakiluonnokseen verrattuna muun muassa siten, että yli 13 vuotta vanha kaava katsotaan vanhentuneeksi ja kiertotaloutta edistettäessä kaikkien edellytysten on täytyttävä lausuntoversiossa olleen yhden edellytyksen täyttymisen sijaan.

Viime hallituskaudella hyväksytty rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Hallituksen 6.2.2024 hyväksymässä lainsäädäntösuunnitelmassa hallituksen esitys rakentamislain muuttamisesta ajoittuu tulevaan syyskuuhun. Lakiesitys käsitellään myös kuntatalouden ja hallinnon neuvottelukunnassa ja EU:n notifikaatiomenettelyssä.

Rakentamislakia täydentäviä asetuksia on ollut lausunolla vuoden 2024 aikana, näitä ovat olleet asetus asuin-, majoitus- ja työtiloista sekä asetus rakennusten vaativuusluokista ja tehtävissä edellytettävästä koulutuksesta. Lukuisia muita asetuksia on tulossa lausunnon loppuvuoden 2024 aikana.

SKOL ry

Poiminnat SKOL kehityshankkeista

Toimintatapojen yhteinen kehittäminen

Toimintatapojen yhteisessä kehittämisessä seurattiin hankintamenettelyiden kehittämistä ja osallistuttiin vaikuttamiseen yhdessä Teknologiateollisuuden ja sen toimialajärjestöjen, muiden elinkeinoelämän järjestöjen sekä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Toimintavuonna fokuksessa olivat erityisesti sidosyksikköhankinnat ja työllistämisehdon käyttö, joissa markkinoiden ja tarjouspyyntöjen toimivuutta seurattiin. Sopimusehtojen alueella käynnistettiin "Tietomalliaineiston käyttöehdot" -hanke yhdessä Rakennustiedon kanssa.

Vuosina 2023 ja 2024 toteutettuja kehityshankkeita

Toimintavuoden aikana suunniteltuja, käynnistettyjä ja toteutettuja kehityshankkeita olivat markkinatietohankkeen ohella KIRA-kasvuohjelma, tietoaineiston käyttöehdot, rakennetun ympäristön tietomallintamisen vakiointi, digitaalinen rakennustuotetietokanta, tuotevaatimus pohjainen suunnittelu, korjaushankkeiden johtaminen, kantavien rakenteiden työmaatoteutuksen tehtävät, eurokoodien laskentapohjien päivitys, asuinkiinteistöjen korjaushankkeiden riskienhallinta ja rakennesuunnittelun tehtäväluettelon lähtötietoaineiston päivitys. Vuoden lopussa päätettiin myös koulutukseen ja osaamistarpeisiin liittyvän selvitystyön ja lasirakenteiden parvekkeiden tarkastusohjeen laadinnassa, koulutusselvitys julkaistiin keväällä ja lasirakenteiden parvekkeiden tarkastusohje julkaistaan syksyllä 2024. Eurokoodien uudistuessa suunnitteilla on myös suurempi laskentapohjien päivityshanke vuosille 2024-2026.

Uusi markkinatietopalvelu – jatkoa syksyllä 2023 tuotettuun aineistoon

Toimintavuonna toteutettiin ja julkaistiin laaja hanke uuden, jäsenyritysten tarpeita paremmin palvelevan markkinatiedon tuottamisesta. Uudessa markkinatiedon palvelutuotteessa on käsitelty laajasti alan ajankohtaisia näkymiä ja eri sektoreiden tilannekuvaa. Tuote kokoaa yhteen sisältöä alan trendeistä, kasvujureista ja säädösympäristön muutostekijöistä sekä toimialan vaikuttavuudesta. Laaja aineisto on hyödynnettävissä yritysten strategisessa ja toiminnan suunnittelussa sekä uusien liiketoiminta-alueiden tunnistamisessa. Aineisto sisältää uusimmat suhdannetiedot ja ennusteet eri toimialojen investointien näkymistä. Materiaalin tavoitteena on tukea suunnittelu- ja konsultointialan yrityksiä oman liiketoiminnan kehittämässä. Aineisto tuotettiin yhteistyössä Ramboll Finland Oy:n kanssa.

Markkinatietopalvelun tuottamista jäsenyritysten tarpeisiin jatketaan syksyllä 2024. Vuoden 2024 raportissa tarkastellaan alan toimintaympäristön, TKI-investointien, rekrytointien ja henkilöstön määrä kehitystä sekä sitä, mitkä tekijät ennustavat investointien kotimaista ja kansainvälistä kehitystä ja niiden toteutumisaikataulua. Pyritään löytämään vastauksia siihen, miten ala voi varautua kysynnän muutoksiin ja millaista jatkumoa on tarkoituksenmukaista rakentaa syksyn 2023 raporttiin. Hankkeessa tuotetaan olemassa olevan investointi- ja markkinatiedon toimialoitainen raportti alan yritysten tarpeisiin sekä raportti alan markkina- sekä suhdannemuutosten vaikutusten tunnistamisesta ja niihin varautumisesta.

Työssä tarkasteltuihin teemoihin kerättiin lisänäkemyksiä haastattelemalla suunnittelu- ja konsultointialan yritysten sekä elinkeinoelämän järjestöjen edustajia. Toimijoiden näkemykset on koottu kunkin teeman alle.

Suomen talouden odotetaan kehittyvän positiiviseen suuntaan

Ennusteet osoittavat Suomen talouden kääntyvän taantumasta kasvuun vuonna 2025. Ennusteissa on kuitenkin merkittävää vaihtelua tahosta riippuen. Erot vuoden 2025 ennusteissa ovat 0,9 – 2,7 prosenttiyksikön välillä indikaattorista riippuen.

Pohjoismaiden markkinoilla odottava tunnelma

Pohjoismaissa on huomattu merkittävää muutosta perinteisistä toimialoista uusiin. Markkinoiden vetovoimaa lisäävät muun muassa vihreä siirtymä, uudet palvelut, digitaaliset ratkaisut ja tuoteinnovaatiot. Markkinoilla on odottava tunnelma. Investointivelkaa on kertynyt huomattavasti,

mutta päätökset viivästyvät rahoitusolojen parantumisesta odotellessa. Markkinatilanne ei ole vahva myöskään muissa Pohjoismaissa, mutta Suomessa suhdannekehitys on ollut erityisen heikko. Näissä olosuhteissa suomalaisen osaamisen vienti Eurooppaan on noussut keskeiseksi kehitysalueeksi.

Ulkomainen työvoima ratkaisuna osaajapulaan

Suunnittelu- ja konsultointialalla on tällä hetkellä suhteellisen hyvä työvoimatilanne, mutta vihreän siirtymän investointien edetessä tarvitaan lisää ulkomaista työvoimaa. Nuoria asiantuntijoita löytyy suhteellisen helposti, mutta kokeneista insinööreistä on kilpailua. Ulkomaisen työvoiman katsotaan lisäävän monimuotoisuutta ja olevan avainasemassa kansainvälisissä hankkeissa. IT-palveluiden kehittämisessä ja arkkitehtisuunnittelussa ulkomaista työvoimaa hyödynnetään jo laajasti. Ulkomaisen työvoiman haasteina ovat kielitaito ja paikalliset lainsäädännöt. On tärkeää tukea ulkomailta tulevien huippuosajien kotiutumista ja tarjota heille pikakaista työskentelyn aloittamiseksi. Yritysten tulee valmistautua muutoksiin ja integrointikykyyn rekrytoidessaan ulkomaista työvoimaa.

Tekoälyllä uusia liiketoimintamalleja

Tekoälyä käyttävät suunnittelu- ja konsultointialan yritykset ovat huomanneet sen potentiaalin, mutta haasteina ovat riittämätön koulutus ja resurssit sekä asenteet. Tekoäly voi parantaa tehokkuutta ja tuottavuutta prosessi-automaation avulla, luoda uusia tuotteita ja palveluja sekä mahdollistaa uusia liiketoimintamalleja. Tekoäly mahdollistaa rutiinistöiden automaation, jotta työntekijät voivat keskittyä vaativampiin tehtäviin.

Vastuullisuussäätelystä uusia markkinoita

Vastuullisuus on kasvavassa määrin olennainen osa suunnittelu- ja konsultointialaa, mikä lisää tarvetta konsultointipalveluille ja raportointivaatimusten huomiointiselle. Ylikansallinen sääntely voi tuottaa haasteita pienille valtioille, kuten Suomelle, mutta tiukempi sääntely voi myös edistää konkreettisia vastuullisuustekoja alalla. Sidosryhmien vuorovaikutus on tärkeää, ja asiakkaiden kasvava vastuullisuustietoisuus näkyy päätöksenteossa, vaikka kustannustehokkuus on usein ratkaiseva tekijä. Yritysten on kuitenkin tärkeää varmistaa, että toiminta vastaa viestinnän tasoa.

Jäsenyritykset:

AFRY Finland Oy	Indufor Oy	Niemi Energy Oy
AH Elens Oy	INHUS Engineering Oy	Niras Finland Oy
Ahma insinöörit Oy	Innogeo Oy	Orbion Consulting Oy
A-Insinöörit Oy	Insinööritoimisto Aalto-Setälä Oy	Oy PQR Consult AB
Akukon Oy	Insinööritoimisto Duopoint Oy	ProLeader Oy
Aluetaito Oy	Insinööritoimisto Erkki Leskinen Oy	Päijät-Suunnittelu Oy
APT-Enertel Oy	Insinööritoimisto J. A. Karjalainen Oy	Rakennuttajatoimisto HTJ Oy
Arkkitehtipalvelu Oy	Insinööritoimisto Jonecon Oy	Rakennuttajatoimisto Venttiseiska Oy
Arkkitehtitoimisto Olla Oy	Insinööritoimisto JS-Suunnittelu Oy	Ramboll Finland Oy
Arkkitehtitoimisto Tähti-Set Oy	Insinööritoimisto Konstru Oy	Rejlers Finland Oy
Aurora Construction Consultancy Oy	Insinööritoimisto LaRa Oy	RE-Suunnittelu Oy - RE-Engineering LTD
Contria Oy	Insinööritoimisto Lauri Mehto Oy	Roadscanners Oy
Cowater International Finland Oy	Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy	Sipti Oy
Cyient Oy Ab	Insinööritoimisto Matti Hallasaari Oy	Sitowise Oy
DEKRA Industrial Oy	Insinööritoimisto Matti Kyntäjä Oy	Solvers Oyj
Deltamarin Oy	Insinööritoimisto Mittatyö Timo Holopainen Ky	Suomen INFRA Palvelu Oy
Destia Oy	Insinööritoimisto Pitkälä Oy	Sweco Finland Oy
DUCO Rakennuttaja Oy	Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy	Sweco PM Oy
EG Finland Oy	Insinööritoimisto Saniera Oy	Sähköinsinööritoimisto Esko Laakso Oy
EJT-Rakennusinsinöörit Oy	Insinööritoimisto Savolainen Oy	Sähköinsinööritoimisto Oy Niemistö
Elomatic Oy	Insinööritoimisto SIR-Sähkö Oy	Sähköinsinööritoimisto SHS Oy
Entop Oy	Insinööritoimisto SRT Oy	Sähkötekniikka Oy Kari Sirén
EP-Logistics Oy	Insinööritoimisto Stacon Oy	Teleconsulto Tsutsunen Oy
Etteplan Finland Oy	Insinööritoimisto Tasoplan Oy	Tengbom Oy
Eurofins Ahma Oy	Insinööritoimisto Tauno Nissinen Oy	TL-InfRa Oy
Eurofins Environment Testing Finland Oy	Insinööritoimisto W. Zenner Oy	Traficon Oy
Exact AIP-Mittaus Oy	Insta Automation Oy	Turkoosi 11 Oy
FCG Finnish Consulting Group Oy	KK-Palokonsultti Oy	Urbanity D&M Oy
Fimpec Engineering Oy	Konsultointi KAREG Oy	Uudenmaan Pohjatutkimus Oy
Gaia Consulting Oy	LandPro Oy	VALOA design rhs Oy
Geobotnia Oy	Linea Konsultit Oy	Welado Oy
Geounion Oy	LINK design and development Oy	Veloce Consulting Oy
Granlund Oy	LST Engineering Oy	Vison Oy
Hepacon Oy	LVI-Insinööritoimisto Vahvacon Oy	WSP Finland Oy
Hifab Oy	Lvi-Suunnittelu Amplan Oy	Ympäristösuunnittelu Oy Pirkanmaa
HP insinöörit Oy	Maveplan Oy	Äyräväinen Oy
Ideastructura Oy	Mittauspalvelu Merida	

SKOL RY

SKOL ry on suunnittelu- ja konsultointialan yritysten toimialajärjestö. Edistämme hyvää suomalaista suunnittelua ja konsultointia, joka ratkaisee yhteiskunnan ja elinkeinoelämän merkittäviä tulevaisuuden haasteita. SKOL on Teknologiateollisuuden jäsen ja suunnittelu- ja konsultointiala on yksi Teknologiateollisuuden viidestä päätoimialasta.

SKOL ry | Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki | puhelin (09) 19231 | skolry.fi 34 |

SKOL – Barometri 2023 SKOL ry | Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki | puhelin (09) 19231 | skolry.fi

